

ŻYCIĘ STRAŻACKIE

Organ Związku
Straży Pożarnych
Woj. Kieleckiego.

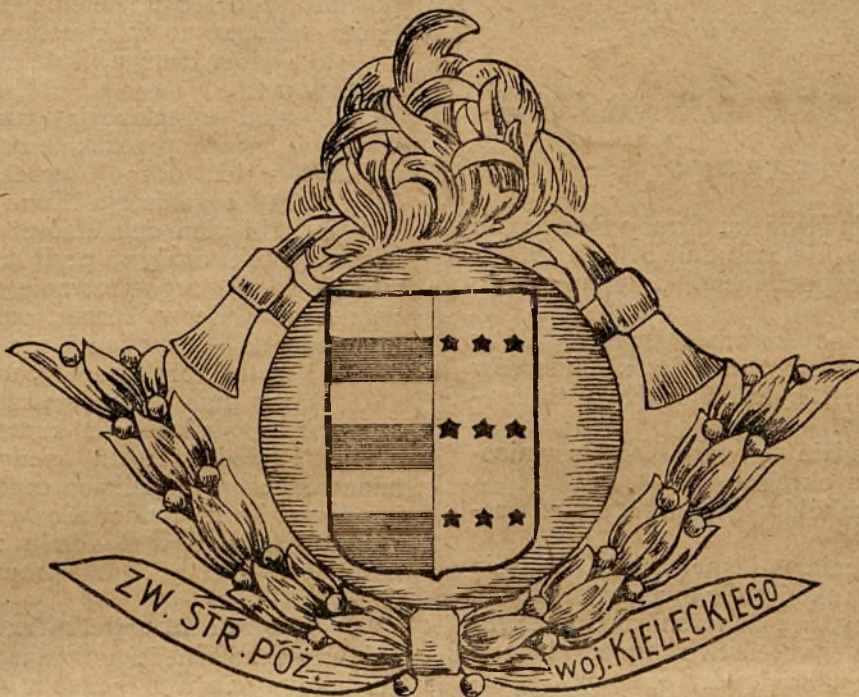
MIESIĘCZNIK.

Komitet redakcyjny:

Prezydium Zarządu Związku
Straży Pożarnych Wojew.
Kieleckiego.

Redakcja i Administracja:

Kielce, Sienkiewicza Nr. 15,
telefon Nr. 514. Konto P. K. O.
Nr. 63090.

Cena ogłoszeń:

cała stronica zł. 100, połowa
stronicy zł. 50, ćwiartka zł.
30, ósemka zł. 16, szesnastka
zł. 10.

Prenumerata roczna:
zł. 12.

!! W JEDNOŚCI SIŁA !!

TREŚĆ:

- 1) Ku uwadze zawodników, 2) Z działalności Związku Wojewódzkiego, 3) Wskazówki dotyczące urządzeń elektrycznych podczas pożaru,
- 4) Wskazówki niesienia doraźnej pomocy w wypadku porażenia prądem elektrycznym, 5) Kurs samarytańsko-pożarniczy, 6) Z Olkusza,
- 7) Kronika pożarów, 8) Przegląd prasy fachowej, 9) Dział urzędowy, 10) Odznaczenia.

Ku uwadze zawodników

Dobrego strażaka cechować powinna przede wszystkim w niebezpieczeństwie zimna krew, a więc zupełne opanowanie siebie, spokój, rozwaga, szybkość orientacji stanowczość i dzielność. Tego więc wymaga się od strażaka w czasie walki jaką toczy on z różnymi żywiołami w obronie mienia i życia bliźniego.

Zgodzicie się więc chyba z tem, że tembardziej łatwiej jest strażakowi opanować się w innych mniej niebezpiecznych wypadkach. Tymczasem tak nie jest a zauważyłem to na zawodach. Ponieważ jesteśmy w okresie zawodów okręgowych uważam tę sprawę za bardzo aktualną i chcę tą drogą zwrócić druhom na powyższe uwagę, żeby, dla dobra naszej organizacji, dążyć do bezwzględnego opanowania siebie jak również do uspakajania i przekonywania naszych druhow o konieczności panowania nad sobą.

Zawody są sprawdzianem naszych prac, są przeglądem naszych sił, są szlachetnym współzawodnictwem o palmę pierwszeństwa, nie mogą być jednak w żadnym razie powodem niezgody, zawiści, rozżaleń i t. p. Te ostatnie uczucia nie mogą mieć zupełnie miejsca pośród naszej braci strażackiej. Druhowie zespoleni w tak szlachetnej idei nie dajcie się sprowadzać swoim nerwom na bezdroża.

Zapytacie się wreszcie znudzeni tak wielkim wstępem o co chodzi, śpieszę więc ciekawość waszą zaspokoić przystępując do rzeczy. Chodzi mi o zachowanie się niektórych, czy to oficerów, czy też szeregowych, którzy w czasie zawodów nie czekając ostatecznego wyniku tychże, zrażeni niepowodzeniem w jakimś pojedynczym ćwiczeniu lub jakąś ostrzejszą uwagą sędziów, doszukują się z ich strony jakiejś złośliwości lub specjalnej zawziętości w wyszukiwaniu punktów karnych. Wtenczas uprzedzając fakt oceny odgrażają się wśród kolegów, że już są ostatni raz na zawodach, że więcej drużyn na zawody nie przyprowadzą, rzucają cały szereg zarzutów pod adresem sędziów, nie orientując się, że sami przez to robią się niesprawiedliwymi sędziami i, że od siebie więc przede wszystkim powinnyby zacząć krytykę.

Powiedzcie jak to wszystko nieszlachetnie brzmi, jaką plamą czerni się na naszych hasłach. Zamiast szlachetnego współzawodnictwa wytwarza zawistną konkurencję, zamiast hartu wykazuje słabość. Nawet wrzecz niepowodzenia powinieneś sobie powiedzieć „nic to, tym razem nie zwyciężyłem ale druhowie biada wam, bo na drugi rok nie dam się, żeby nie wiem co, tembardziej że jestem uzbrojony w nowe doświadczenie“.

Takiem stanowiskiem nietylko, że sobie ujmy nie przyniesiecie, a wprost przeciwnie podniesiecie ducha w otaczających i zachęcicie ich do dalszej „zawziętej“ pracy na naszej niwie.

Nie krzywdźcie również przedwczesnymi zarzutami sędziów, którzy tak samo jak i wy, a niejednokrotnie więcej pracują z poświęceniem w strażactwie i nie zapominaście, że są to wasi koledzy, którzy tym samym duchem są owiani. A jak druha wyglądać będziecie w takim wypadku, jeżeli okaże się po ostatecznym sprawdzeniu i przerechowaniu wyników, że wbrew twoim przypuszczeniom otrzymała twoja drużyna pierwsze miejsce? Ciekawym czy potrafiśz wtenczas zdobyć się na tyle szlachetności, żeby sędziom zadośćuczynić za uczynioną im publicznie krzywdę twoimi publicznymi zarzutami.

Inż. Kazimierz Hempel.

Z działalności Związku Wojewódzkiego

Na posiedzeniu Zarządu Związku Straży Pożarnych Województwa Kieleckiego w Kielcach dnia 5 lipca 1930 r. załatwiono ważniejszą korespondencję, przyjmując do wiadomości poniższe pisma:

1) **Do Pana Wojewody** na zasadzie uchwały Rady z prośbą o zapewnienie strażom zasiłków z funduszy sejmikowych, gdyż w obecnej sytuacji samowystarczalność straży jest nieziszczalna.

2) **Do Centrali** na zasadzie uchwały Rady z wnioskiem o zmianie § 19 statutu okręgowego.

3) z załączeniem protokółów z przeszkoleń sędziowskich.

4) **Centrali**: — z poleceniem inspektorowi wzięcia udziału w konferencji w Dyrekcji Kolejowej w Radomiu dla opracowania planu pracy, z zaznaczeniem, że czynnościom tym należy dać pierwszeństwo przed innymi bieżącymi sprawami, a to dla względów ogólnozwiązkowych.

5) z powiadomieniem, iż delegat Związku na posiedzeniu Rady nie protestował przeciwko uchwaleniu składek po 1.50 rocznie od każdej straży, wobec czego reklamacja jest nieaktualna. Postanowiono zwrócić uwagę na sprzeczność tej uchwały ze Statutem i wpłacać 10 proc. od pobranych składek.

6) okólnik w sprawie podzielenia Wydziału technicznego na wyszkoleniowo - inspekcyjny i techniczny. Wydział techniczny będzie udzielał porad przy zakupie narzędzi, przeprowadzał ekspertyzy i prowadził prace konstrukcyjne w zakresie ulepszeń. — Okólnik ten rozszło wszystkim Okręgom.

7) z załączeniem zarządzeń Państw Urzędu P. W. i W. F. w sprawie komendy nad oddziałami P. W. i o uzyskanie przez strażę praw oddziałów wojskowych po zorganizowaniu w jednostki P. W. i obowiązku stosowania się do wojskowego regulaminu służby wewnętrznej.

8) w sprawie nadesłania wykazu osób posiadających zagraniczne odznaczenia i tych przedstawicieli strażyactwa zagranicznego, którym członkowie Związku Wojewódzkiego udzielili odznaczeń.

9) w sprawie podjęcia kroków w celu zastosowania wszelkich możliwych środków zapobiegawczych wskutek srożącej się klęski pożarowej.

10) w sprawie nawiązania kontaktu straży z miejscowymi kierownictwami monopolu tytoniowego.

11) z regulaminem dla delegacji i wycieczek zagranicznych.

12) o wprowadzeniu nowego regulaminu zawodów i zorganizowania przeszkoleń kandydatów na sędziów. Postanowiono odpowiedzieć, wobec zbyt późnego rozszło i rozpoczęcia zawodów na rok bieżący musimy pozostawić dotychczasowy regulamin zawodów.

13) **Do Starostwa w Będzinie** z załączeniem statutu Związku i podaniem składu nowego zarządu.

14) do **P. Z. U. W.** z prośbą o wydatniejsze subsydjowanie motoryzacji straży i przyspieszenie wpłacenia zasiłków.

15) do **Izby Przemysłowo-Handlowej** z prośbą o spowodowanie aby zakłady przemysłowe subsydjowały Związek.

16) pisma **Pani Wojewodziny** jako protektorki drużyn żeńskich do Pań Starościń z zaproszeniem na zebranie dla omówienia zadań żeńskich drużyn.

17) oraz pisma z załączeniem protokołu tego zebrania i z prośbą o zorganizowanie żeńskiego protektoratu powiatowego i o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania umieszczone w kwestjonariuszu:

a) wykaz drużyn, ilość członkiń i nazwiska ich dowódczyń.

b) stan organizacyjny (umundurowanie, wyekwipowanie w sprzęt, przeszkolenie w zakresie pożarniczym, samarytańskim, obrony przeciwgazowej P. W. i W. F.

c) czy organizacja ta ma widoki rozwoju.

d) jaki plan działalności się projektuje (kurs dla komendantek drużyn pod kierownictwem instruktora miejscowego, organizowanie drużyn, umundurowanie, wyekwipowanie w sprzęt, przeszkolenie drużyn przez komendantki — kursistki pod kierownictwem naczelnika straży i instruktora, popisy, udział w obozach.

e) czy przewiduje się możliwość uzyskania funduszy na zorganizowanie kursu, na sprzęt tak samarytański jak i gazowniczy, z kredytów P. W. i W. F. preliminowanych w Sejmikach oraz od P. C. K., L. O. P. P. i z przedsięwzięć dochodowych.

18) **Okręgu w Radomiu** zapytaniem, czy ustalony został typ pieczęci. W sprawie tej odnieśliśmy się do Centrali.

19) **Drukarni sejmiku radomskiego** z prośbą o uregulowanie należności. Postanowiono zwrócić się o nadesłanie wyciągu z rachunku w celu ustalenia sumy.

20) **Związku Krakowskiego** z prośbą o uregulowanie należności.

21) **Organizacji Przysposobienia Kobiet do obrony Kraju** z wezwaniem na Walne Zebranie.

22) **Straży Pożarnej z Solca** z zaproszeniem na poświęcenie sztandaru. Delegowano insp. J. Drzewieckiego, przeznaczając na gwóźdź zł. 25.

23) **Straży Pożarnej w Bogucicach na Ślązku** z zaproszeniem na uroczystość 50-lacia i na Walny Zjazd Związku Wojewódzkiego. Wyjechał prezes Z. Przyjałkowski.

24) **Komitetu Przysposobienia wojskowego w Zagłębiu** z zaproszeniem na święto tygodnia sportowego.

Zaproszenie **S. P. O. w Końskich** na uroczystość 30-lecia w dn. 20 lipca r. b.

25) Zaproszenie prezesa Przyjałkowskiego na zebranie organizacyjne **Komitetu VII marszu „Szlakiem Kadrówki”**. Postanowiono odpowiedzieć, iż z powodu zbyt późnego otrzymania wezwania, przedstawiciel nasz nie mógł wziąć udziału w tem zebraniu oraz wyrazić gotowość współdziałania w pracach przygotowawczych. Na przedstawicieli naszych w Komitecie wybrano: 1) Prezesa Z. Przyjałkowskiego, viceprezesa Wacława Zwirskiego, skarbnika Kazimierza inż. Hempła i inspektora J. Drzewieckiego. Wobec tego, że w roku bieżącym do marszu „Szlakiem Kadrówki“ stają drużyny strażackie, postanowiono zwrócić się do okręgów: miechowskiego, jędrzejowskiego i kieleckiego z prośbą o otoczenie opieką przechodzących drużyn w miejscach postoju i na trasie marszu i zapewnienie pomocy lekarskiej, noclegowej i aprowizacyjnej.

26) **Okólnik do Okręgów**: z prośbą o potwierdzenie sumy należności zaległych.

27) o nadesłanie wykazu osób posiadających odznaczenia zagraniczne,

28) o pracach kolejowych,

29) okólnik z wykazem kandydatów na sędziów,
30) „ z załączeniem regulaminu VII marszu „Szlakiem Kadrowki”.

Przyjęto do wiadomości poniższe:

Sprawozdanie inspektora

za czas od 11 maja do 5 lipca 1930 r.

I. Niezwykła palność w okresie sprawozdawczym spowodowała szczegółowe badanie raportów instruktor-skich o masowych pożarach, w celu ustalenia czy wszędzie strażę wywiązały się należycie ze swych obowiązków.

Na zasadzie posiadanego materiału oraz dodatkowo zasięgniętych informacji w okręgach stwierdzić należy iż prawie wszędzie strażę stanęły na wysokości zadania walcząc z żywiołem więcej lub mniej skutecznie w zależności od lokalnych warunków, jak brak wody, sprzężaju, dostatecznej ilości węży i t. p.

Wobec wstrzymania zasiłków przez P.Z.U.W. i przez Sejmiki, ekwipunek nie mógł być uzupełniony. Przyczyną pożarów w bardzo licznych wypadkach, jakkolwiek nie stwierdzonych oficjalnie było podpalenie, zapalenie się sadzy oraz wadliwe budownictwo i nieostrożność. Częstokroć rozszalałego żywiołu nie można było opanować ze względu na zbyt skromny ekwipunek straży, bó ilościowe siły były przeważnie nadmierne.

Na skutek wezwań policji strażę były alarmowane nawet w dalszych miejscowościach i przybywały z od-dalenia nieraz 30 kilometrów końmi, naturalnie po kilku godzinach, a więc zupełnie zbytecznie pozbawiając ewen-tualnej pomocy własne siedziby.

Główną przyczyną pożarów jest susza i brak odpo-wiednich obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.

Związek Wojewódzki w swoim czasie zgłosił do Województwa wnioski: 1) o zaopatrzenie budynków po wsiach i miastach w piorunochrony, 2) o budowie w bezwodnych miejscowościach sztucznych zbiorników wo-dy, 3) w sprawie terminowego dostarczenia strażom sprzętu na koszt gminy, 4) wezwanie samorządów, aby w wyznaczonym terminie uchwały przepisy budowlane stosownie do 408 artykułu Ustawy budowlanej, 5) w sprawie ponownego opublikowania przepisów o ochronie od pożarów, 6) ozywienie Gminnych Komisij Przeciwo-pożarowych, 7) stosowania okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr 1550 z dnia 30.VIII.1921 r., 8) uzupeł-nienia budżetów sejmikowych kredytami na zasiłki dla straży, 9) zarządzenia, aby w budżetach gminnych były preliminowane kredyty na cele pożarnicze.

II. Z polecenia Władz Naczelnych w okresie spra-wozdawczym rozpoczęto przygotowania do prac prze-ciwożarowych na kolejach.

Odbyła się konferencja w Dyrekcji Kolejowej w Radomiu z udziałem delegatów Ministerstwa Komunikacji i Związku Głównego, w celu ustalenia terminów szkole-nia drużyn kolejowych, lustracji obiektów oraz szczegó-łów organizacyjnych. Stosownie do wydanych poleceń ze względów ogólnozwiązkowych na prace te należy położyć duży nacisk dając mu pierwszeństwo przed in-nemi zadaniami.

Ze względu na to, iż kontakt z Dyrekcją może być tylko przez tego inspektora na terenie którego mieści się siedziba Dyrekcji Kolejowej, został włożony na mnie obowiązek porozumienia się z inspektorami Związków: lubelskiego, wołyńskiego i poleskiego. W tym celu od-była się konferencja w Lublinie z udziałem delegatów Dyrekcji, na której ustalono szczegółowe terminy lustra-cji i szkolenia i omówiono warunki w jakich ta praca ma być prowadzona.

Kursy dla dowódców drużyn kolejowych odbędą się w Lublinie od 1—12 października r. b., odprawa zaś będzie 8 grudnia również w Lublinie. Na wezwanie in-spektora Związku Warszawskiego wziętem udział w kon-ferencji inspektorów zainteresowanych na terenie Dy-

rekcji Warszawskiej. Konferencja odbyła się przy udzia-le przedstawicieli Dyrekcji i Związku Głównego według programu podanego poprzednio. Włożony na nasz Zwią-zek zakres pracy polegający na lustracji 167 stacji i trzy-krotnemu przeszkoleniu 23 drużyn, rozłożono na 7 in-struktorów posiadających upoważnienie Ministerstwa Ko-munikacji. Kontrolę tych prac inspekcje, manewrów i in-spekcję większych obiektów muszą dokonać osobiście.

III. Wskutek przyjęcia protektoratu nad żeńskimi drużynami przy strażach pożarnych przez Panią Woje-wodzinę Paciorkowską, odbyło się posiedzenie, na które zostały zaproszone wszystkie panie Starościny, w celu zorganizowania powiatowych patronatów i omówienia wytycznych tej pracy. Po przedyskutowaniu zakresu pracy i zasadniczych zadań ustalono, że w okresie je-siennym będą zebrane dane o stanie organizacyjnym i widokach rozwoju tych placówek, poczem w każdym powiecie będzie zorganizowany kurs dla upatrzony-ch kandydatek na komendantki i wreszcie rozpocznie się planowe organizowanie i szkolenie tych drużyn, sto-sownie do obowiązującego regulaminu.

Protokół tego posiedzenia wraz z pismem i kwe-stjonarjuszem został rozesłany wszystkim uczestnikom i tym paniom, które zawiadomiły, że w zasadzie mandat przyjmują, lecz na zebraniu być nie mogły.

Stosownie do zarządzenia Centralnych Władz Zwią-zku mandaty sędziów na zawodach mogą przyjmować tylko osoby posiadające odpowiednie legitymacje. W tym celu zostały zorganizowane kursy w Kielcach i Bę-dzinie. Kurs był 2-dniowy z uwzględnienia teoretyczne-go zaznajomienia się z regulaminem zawodów i zajęć praktycznych przy udziale drużyn w wypełnieniu obo-wiązujących blankietów. W kursie kieleckim wzięto udział 15 uczestników, w kursie będzińskim zaś 23. Na-zwiska uprawnionych przez komisję egzaminacyjną pod przewodnictwem inspektora podano do wiadomości Ok-ręgów i Centrali.

V. W okresie sprawozdawczym odbyły się kursy pożarnicze: 1) dwa w Sosnowcu razem dla 47 absolwen-tów seminarjum nauczycielskiego, 2) w Radomiu dla 25 absolwentów seminarjum nauczycielskiego, 3) w Marja-nówce, opoczyńskiego okręgu 22 absolwentek seminar-jum, 4) w Końskich dla 23 uczestników i 5) w Pińczowie dla 76 uczestników.

Obecnie jesteśmy w pełni sezonu konkursowego. W każdą niedzielę w kilku okręgach odbywają się za-wody rejonowe, a w niektórych okręgach już zbliża się termin zawodów okręgowych. Dotąd zostały zweryfiko-wane zawody rejonowe w Wysiadłowie i Usarzewie, okręgu sandomierskiego, w Bałtowie, okręg uwierzbnic-kiego, w Jędrzejowie, Wodzisławiu, Sędziszowie, Sobko-wie, Małogoszcy, Oksie i Imielnie, okręgu jędrzejow-skiego, w Kozienicach, Magnuszewie, Głowaczewie i Gniewoszowie, okręgu kozienickiego, w Szydłowie i Solcu okręgu buskiego, w Ożarowie, Kunowie, Lasoci-nie, Iwaniskach i Opatowie, okręgu opatowskiego, w Proszowicach i Niedźwiedziu, okręgu miechowskiego, w Białaczewie, okręgu opoczyńskiego, w Woli Wiśniowej, okręgu włoszczowskiego, w Ożarowicach i Strzyżowi-cach, okręgu będzińskiego.

W dniu 20.VI r. b. brałem udział w posiedzeniu Zarządu okręgowego w Włoszczowie dla rozstrzygnię-cia spraw straży pożarnej włoszczowskiej. Podczas cap-strzyku w dn. 2.V r. b. strażacy idący w pierwszej czwór-ce nieodpowiednio się zachowali. Po rozpatrzeniu tego incydentu i wysłuchaniu wyników dochodzenia przepro-wadzonego przez instruktora, postanowiono zażądać roz-wiązania straży przez zarząd, po wysłuchaniu wyjaśnień Zarządu na specjalnej konferencji. Na zwołaniem w kilka dni później zebraniu ujawniono dalsze obciążające straż szczegóły, jak niestosowne wyrażenie się wicenaczelnika o władzach związku i t. p. Wobec oporu prezesa stra-

ży wystosowano żądanie rozwiązania tego zespołu i przekazaniu magistratowi ogłoszenia nowych zapisów.

W razie niezastosowania się zarządu straży do powyższego zarządzenia sprawa będzie przekazana władzom administracyjnym.

W okresie sprawozdawczym dokonałem inspekcji Okręgów w Kielcach, Radomiu, Zawierciu, Miechowie i Włoszczowie.

Poza tem dokonałem inspekcji straży pożarnej w Wiśniowej Woli, okręgu włoszczowskiego, robiąc fałszywy alarm o godzinie 23.30. Wyniki okazały się doskonałe. Pomimo pewnego oddalenia remizy od wsi, w 3-ch minutach zebrało się kilku strażaków, którzy otworzywszy i oświetliwszy remizę rozpoczęli wytyczanie narzędzi.

W siedem minut narzędzia były załadowane na dostarczone wozy i zespół w sile 26 ludzi był gotów do wyjazdu. Przeprowadzone świecenie taktyczne wypadło doskonale, świadcząc o orjentowaniu się dowódcy i wyszkoleniu drużyny. Po podziękowaniu drużynie i wyrażeniu im uznania, wpisałem swe wrażenie do kroniki straży.

Dokonałem również inspekcji S. P. O. w Czeladzi. Zarządzony syreną alarm w 1 i pół minuty zgromadził 8 ochotników, którzy wyjechali samochodem. Próba 2-ch sikawek motorowych wypadła zadawalająco. Narzędzia utrzymane w należyтым porządku. Niezależnie od nowoczesnego taboru, straż posiada najokazalszy na terenie związku gmach mieszczący kino, remizę i pokoje na zebrania. Pod względem wyszkolenia, drużyna stoi na wysokim poziomie.

W dniu 31.V.1930 r. brałem udział w uroczystości poświęcenia sztandaru S. P. O. w Niedzwiedziu.

Poza temi czynnościami odbyłem konferencję z Dyrekcją firmy „Mira“ w sprawie ustalenia warunków technicznych badania i kontroli gaśnic. Wskazówki te wraz z odpowiednimi rysunkami rozesłano instruktorom z poleceniem podjęcia czynności związanych z kontrolą gaśnic. Biorąc udział w Komisji od zbadania stanu finansowego Związku, dostarczyłem na posiedzenie materiał cyfrowy, udzielając żądanych wyjaśnień.

Na zasadzie uchwały tejże komisji, rozesłane zostały pisma z wykazem należności zaległych od okręgów z prośbą o potwierdzenie wymienionych sum.

Z zakresu prac biurowych wykonano następujące czynności: 1) zredagowano, odbito i rozesłano wszystkim członkom Rady, Centrali, Redakcji „Przeglądu” i Okręgom, protokół rady wraz z materiałem sprawozdawczym.

Zredagowano, odbito i rozesłano członkom Zarządu Centrali, „Przeglądowi” i Okręgom, protokoły posiedzenia Zarządu z dn. 21.V i 29.V. Przygotowano materiał do V i VI numeru „Życia Strażackiego” oraz wydano Nr 5.

Rozesłano Okręgom specjalnie zakupiony regulamin VII-go Marszu „Szlakiem Kadrowki”.

Rozesłano zainteresowanym okręgom upoważnienia i druki do prac kolejowych oraz druki i blankiety na zawody.

W przeciągu czerwca st. instr. N. Kałkowski korzystał z urlopu.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 447 listów, a od 1.I.1930 1282.

Wysłano zaś 844, a od 1.I.1930 2353.

Odnaczeń wydano 3, a od 1.I.1930 — 68.

Swiadectw 161, a od 1.I.1930 — 481.

Interesantów przyjęto 22, a od 1.I.1930 — 115.

Delegacji inspektora było dni 47, a od 1.I.1930 r. — 136.

Druh wiceprezes Zwirski zdał sprawozdanie z prac komisji wyłonionej do rozpatrzenia stanu finansowego związku. Komisja zbadała i ustaliła sumę należności, postanawiając zwrócić się do okręgów z prośbą o potwierdzenie tych sum do 1 lipca r. b. z zaznaczeniem, że

nieotrzymanie odpowiedzi będzie uważane za akceptację długu. Stosownie do polecenia, wykaz ten przedstawił Panu Wojewodzie do decyzji.

Wobec tego, że w granicach 78.000 zł. ustalonych przez Radę budżetu nie można zamknąć bez zahamowania działalności, zwłaszcza, że budżet ten układa się w połowie roku, kiedy wydatkowano już około 40.000 zł. Postanowiono zwrócić się na zebraniu Rady w jesieni z wnioskiem o reasumpcję tej uchwały i zatwierdzenia budżetu przedstawionego na większą sumę. Projekt tego budżetu uchwalono ustalić na następnym posiedzeniu zarządu. W związku z koniecznością zastosowania jaknajdalej idących oszczędności, postanowiono po wymówieniu od 1.X.1930 zredukować personel, zamieniając go siłami tańszymi. Z tych względów wymówiono miejsce st. instr. N. Kałkowskiemu i urzędnicze O. Drygałównie. Wynaleziony przez wiceprezesa lokal na biuro przy ul. Sienkiewicza Nr 15, postanowiono odnowić i po 15.VII biuro przenieść.

Zatwierdzono protokoły Walnych Zebrań Okręgowych w Radomiu, Jędrzejowie, Końskich, Opocznie oraz Olkuszu z zastrzeżeniem, aby z budżetu wykreślić kredyty na utrzymanie instruktora i składkę dla Związku Wojewódzkiego, gdyż te pozycje winny być wypłacone przez Wydział Powiatowy bezpośrednio. Protokołu Walnego Zebrania Okręgowego w Częstochowie nie zatwierdzono ze względu na brak sprawozdania kasowego i nieprzebranie statutu i regulaminów. W sprawie tej wystosowano do okręgu pismo, które dotąd pozostało bez odpowiedzi.

Wobec rezygnacji asp. Pawłowskiego, desygnowano do pomocy w okręgu pińczowskim asp. Klepę.

Aspirantka H. Grzędzińska zwraca się o wyasygnowanie kosztów delegacji oraz udzielenie urlopu.

Pretenje dotyczące dyet odłożono do zbadania.

Urlop udzielono od 15.VII do 30.VIII r. b. wobec wymówionego uprzednio zwolnienia od 1 września r. b.

Po przyznaniu odnaczeń odczytano pismo inż. J. Telatyckiego, który w związku ze sprawozdaniem z zebrania Rady wydrukowanym w „Expresie Zagłębia” i w „Ziemie Radomskiej”, proponuje umieszczenie w „Życiu Strażackim” odpowiedniego wyjaśnienia.

Po dłuższej dyskusji, w której wiceprezes Wacław Zwirski udziału nie brał, postanowiono nad tym listem przejść do porządku.

Inspektor J. Drzewiecki zreferował program prac na kolei, rozłożony pomiędzy inspektora i 7 instruktorów, którzy otrzymali upoważnienia z Ministerstwa Kolei. Ze względu na to, iż prace te na dłuższy przeciąg czasu absorbują personel techniczny, krępując do tego ścisłymi terminami. Postanowiono wystąpić do Centrali z wnioskiem o pokrycie związanych z tem kosztów.

W związku z przeniesieniem biura do Kielc w celu skoncentrowania wszystkich agend, postanowiono przenieść administrację redakcji i drukowanie czasopisma „Życie Strażackie” do Kielc. Ustalono, że pismo redagować będzie Komitet, w skład którego desygnowano prezydium zarządu z prawem kooptacji. Jako redaktor odpowiedzialny, pismo podpisywać będzie inspektor Józef Drzewiecki. Wydawcą będzie Zarząd Związku Straży Pożarnych Województwa Kieleckiego. Polecono inspektorowi zebrać oferty na drukowanie.

Przyjęto do wiadomości nadesłany z Centrali „Regulamin rejonu”, zatwierdzony przez Radę Naczelną. Po stanowiono regulamin ten podać do wiadomości Okręgom, z poleceniem wprowadzenia go w życie i dokonania wyborów oraz zatwierdzenia naczelników rejonowych.

Nie zatwierdzono statutu Strażackiej Kasy doraźnej pomocy członkom Związku Straży Pożarnych okręgu będzińskiego ze względu na brak podstaw prawnych w statucie okręgowym.

Ze względu na nasuwające się obiekcje natury zasadniczej, nie uznano za możliwe propagować statutu Kasy ubezpieczenia koni od wypadków przy Okręgowym Związku Straży Pożarnych powiatu stopnickiego w Busku. Postanowiono zebrać wzory tego rodzaju statutow wprowadzonych w innych Związkach Wojewódzkich.

Zatwierdzono tymczasowy regulamin manewrów rejonowych, postanawiając wprowadzić go w życie i przesłać odpis do wiadomości Centrali.

Od 1—4 sierpnia będzie trwał w Lublanie w Jugosławii Wszechrówniański Kongres Strażacki. Prezes Z. Przyjałkowski proponuje wydelegowanie 3 przedstawicieli naszego Związku, co pociągnie za sobą koszt 1.500 zł.

Po dłuższej dyskusji, podczas której rozważano z jednej strony konieczność reprezentacji, jak również zapoznanie się z zachodnimi metodami pracy i postępowaniem tak w zakresie technicznym, jak i organizacyjnym, z drugiej zaś niepomyślny stan finansowy Związku, postanowiono zasięgnąć opinii okręgów i wystosować odpowiednie zapytanie z prośbą o odpowiedź przed 15.VII. Brak odpowiedzi będzie się uważać za akceptację. W razie pomyślniej odpowiedzi, postanowiono wydelegować inspektora i 2 członków Zarządu, według wylosowania, do przeprowadzenia, którego upoważniono viceprezesa W. Zwirskiego, inż. Hempla i inspektora.

Prezes Z. Przyjałkowski proponuje wysłanie do obozu żeńskiego w Kozienicach, organizowanego przez Komitet Przysposobienia Wojskowego Kobiet do obrony Kraju pewnej ilości niewiast z pośród pracownic wytwórni państwowych, opłacając za nie wpisowe. Wobec tego, że wykazane kandydatki nie są naszymi członkiniami, nie uznano za możliwe przychylić się do tego wniosku.

Na propozycję Organizacji Przysposobienia Wojskowego Kobiet do obrony Kraju, postanowiono nabyć 150 egzemplarzy jednodniówki „Dla Przyszłości“ w cenie 1 zł. za egzemplarz, w celu rozdania członkiniom. Jednocześnie wyrażono gotowość dostarczenia materiału na 6 szpał tego czasopisma i włożono obowiązek na prezesa zebrania odpowiednich artykułów.

Wobec przyznania przez naczelne władze Związku Głównego złotego medalu zasługi Dyrektorowi Departamentu Samorządowego, p. W. Korsakowi, b. prezesowi Rady naszego Związku, wybrano delegację w osobach prezesa Przyjałkowskiego, viceprezesa Zwirskiego i insp. Drzewieckiego, która wręczy mu tę dekorację w Warszawie.

Przyjęto wniosek Okręgu radomskiego w sprawie obowiązkowego oddawania honorów weteranom z 1863 r. przez umundurowanych członków straży i postanowiono wprowadzić go w życie.

Zgłoszony przez Okrąg buski wniosek o opracowanie regulaminu obrad, postanowiono przekazać Centrali.

I. Na posiedzeniu Zarządu w dn. 14.VIII r. b., po zatwierdzeniu protokołu, załatwiono ważniejszą korespondencję, przyjmując do wiadomości pisma:

II. *Centrali*: 1) z załączeniem projektu przepisów przeciwpożarowych i poleceniem podjęcia kroków, aby ewentualne uzupełnienia były wprowadzone przez Urząd Wojewódzki do rozporządzenia. Zgłoszone zostały do Województwa z odpisem do Centrali uwagi, że: a) sprawę przepisów budowlanych reguluje ustawa budowlana; b) że władze samorządowe i właściciele nieruchomości winni przestrzegać, aby kominy były przecierane przez fachowców, że w bliskości zabudowań niewolno utrzymywać składów drzewa i innych łatwopalnych materiałów; c) że władze gminne winne powołać do życia i czuwać nad prawidłowym funkcjonowaniem K. P. G.

2) z poleceniem nawiązania kontaktu z władzami wojskowymi w celu wyszkolenia drużyn pożarniczych wojskowych i ustosunkowania współpracy przy akcji ratowniczej. Odpowiedziano, że na naszym terenie poro-

zumienie istnieje i że inspektor posiada odpowiednie upoważnienie do lustracji obiektów wojskowych. Jednocześnie wystąpiono do poszczególnych D. O. K z prośbą o ponowienie zarządzenia, aby dowódcy garnizonów nawiązali kontakt z instruktorami, oraz wydano okólnik polecający instruktorom nawiązania łączności z garnizonami w celu szkolenia i współdziałania w akcji pożarniczej drużyn wojskowych.

3) z poleceniem, aby straże, okręgi i związki ściśle stosowały się do regulaminu wewnętrznego, zwłaszcza w zakresie przestrzegania drogi służbowej w korespondowaniu z władzami i instytucjami centralnymi.

4) z przypomnieniem obowiązku wysyłania do nadrzędnych związków protokołów sprawozdań budżetów programów działalności.

5) w sprawie ścisłego przestrzegania odpowiednich paragrafów przy wprowadzaniu zmian do statutów i przesyłania projektów do zatwierdzenia przez Radę Naczelną.

6) w sprawie desygnowania stałych delegatów do Rady Naczelnej.

7) z powiadomieniem, iż na zasadzie wyjaśnienia odpowiednich władz na mundurach wojskowych i policyjnych wolno nosić tylko państwowe oznaczenia, a więc noszenie strażackich jest niedopuszczalne.

8) z powiadomieniem, iż oficerowie korpusu technicznego: Ojdana, Mancewicz, Białkowski, Sypniewski i Popiel zostali zawieszani i pociągnięci do sądu dyscyplinarnego.

9) z zaznaczeniem, iż Zarząd Główny tylko w niezwykle ważnych okolicznościach będzie korzystał z uprawnień Rady Naczelnej przy przyznawaniu wyższych odznaczeń.

10) z poleceniem ścisłego stosowania tytułów strażackich przewidzianych w statutach i regulaminach.

11) z poleceniem meldowania pisemnego do Związku o wyjeździe na urlop oficerów korpusu technicznego.

12) z powiadomieniem, iż zasady podziału zasiłków z P. Z. U. W. pomiędzy związki zostaną ustalone na jesiennej Radzie Naczelnej.

13) z upoważnieniem stosowania regulaminu manewrów, opracowanego przez Związek Wojewódzki jako tymczasowego, do czasu wydania nowego przez Główny Związek.

14) z powiadomieniem, iż projekt Związku Kieleckiego opracowania regulaminu obrad i salutowania weteranów przekazany został do zadecydowania właściwym władzom Głównego Związku.

15) z wyjaśnieniem, iż ze względów ogólnozwiązkowych dokładne przeprowadzenie prac na kolejach według ustalonego planu jest niezbędne. Postanowiono zwrócić się do Centrali z prośbą, aby koszty wynikłe z tego tytułu poniósł Główny Związek.

16) z powiadomieniem, iż został przedłużony termin zgłaszania kandydatek na obóz żeński. Wydano okólnik do okręgów z poleceniem wyszukania odpowiednich osób, które nadawałyby się na komendantki oddziałów i delegowanie na obóz w celu przeszkolenia.

17) *Lubelski Dziennik Wojewódzki*, poświęcony akcji przeciwpożarowej.

18) *Komunikaty Związku Straży Pożarnych Województwa poznańskiego*.

19) *Pismo Snopkiewicza*, założyciela straży w Łagowie, z prośbą o zasiłek, wobec utraty zdrowia na służbie strażackiej, przekazano zarządowi okręgu opatowskiego.

20) *Zaproszenie S. P. O. w Przybysławicach, Hołdowicy i Zimnej Wodzie* na uroczystość poświęcenia sztandaru.

21) *Zaproszenie Komitetu na poświęcenie płyty ku czci s. p. Idzikowskiego* w Tucznej Babie, okręgu będziańskiego,

22) *Dyrekcji Kolejowej w Radomiu*, z reklamacją, iż ustalone terminy przeszkoleń drużyn nie są przestrzegane. Odpisy wysłano zainteresowanym do wiadomości.

23) *Do ich Ekscelencyj Ks. Ks. Biskupów* z prośbą o upoważnienie do komisyjnego zbadania stanu bezpieczeństwa Świątyni Pańskich. Wydano również okólnikowe zarządzenia, aby okręgi wyłoniły komisje do zbadania stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego kościołów i synagog.

24) *Do Komitetu Przysposobienia Wojskowego Kobiet, do obrony Kraju*, z wnioskiem przeprowadzenia kursu pożarniczego na żeńskim obozie w Kozienicach.

25) *Składnicy Strażackiej* z powiadomieniem o przygotowaniu zapasu dystynkcji przewidzianych w nowym regulaminie. Zwrócono się o wzory wraz z cenami i zapytaniem, czy moglibyśmy otrzymać te przedmioty do sprzedaży na warunkach komisowych.

26) *Okręgu opoczyńskiego* z zaproszeniem Zarządu Wojewódzkiego na zawody okręgowe w dniu 24 sierpnia b. r. Delegowano d-ha prezesa Z. Przyjałkowskiego.

27) z prośbą o mianowanie Komendanta kursu. Mianowano st. instr. Ignacego Urbańskiego, delegując go na koszt okręgu opoczyńskiego.

28) depezę z prośbą o wysłanie odznaczeń. Odpowiedziano, iż wobec dużego zadłużenia okręgu, do czasu uregulowania zaległej należności, nie możemy wysłać, gdyż Centrala zamknęła nam kredyt.

29) pismo z prośbą o wydanie legitymacji sędziowskich dla 4-ch d-hów odpowiedziano, iż stosownie do zarządzenia Centrali, podanego do wiadomości okólnikiem Nr 1415 z dn. 30/IV r. b. kandydaci winni ukończyć kurs sędziowski i poddać się egzaminowi.

30) z wyjaśnieniem, iż została zwołana odprawa oficerów, na której omówiono cały program kursu sędziowskiego i prośbę, aby na tej zasadzie wydać legitymacje sędziowskie. Odpowiedziano, iż jest to niemożliwe, gdyż na odprawie tej uczestnicy nie byli egzaminowani przez komisję egzaminacyjną i nie mogli być wymaganego protokołu, na zasadzie którego Centrala przysłała legitymacje.

31) *Okólnik* o przeniesieniu biura do Kielc z podaniem nowego adresu, przy ulicy Sienkiewicza Nr 15 i numeru telefonu Nr 514 oraz o skasowaniu skróconego adresu telegraficznego „Pożarnictwo-Sosnowiec”.

32) z załączeniem wzorów nowego regulaminu umundurowania i odznaczeń wraz z tablicą i zaznaczeniem, że tak egzemplarze regulaminu jak i dystynkcje nabywać można w biurze związku.

33) do instruktorów z poleceniem wypełnienia i odwrotnego zwrotu załączonych kart służbowych.

34) do instruktorów z poleceniem meldowania Związkowi Wojewódzkiemu o nieobecności na służbie, czy to z powodu urlopu, czy z powodu choroby, czy wreszcie z innych przyczyn.

Przyjęto do wiadomości poniższe:

Sprawozdanie inspektora z działalności Związku za czas od 5 lipca do 14 sierpnia 1930 r.

a) w okresie sprawozdawczym przeniesiono biuro Związku do Kielc. Wynajęty lokal gruntownie odnowiono, założono telefon, zmieniono instalację świetlną, oraz nabyto niezbędne sprzęty tak biurowe, jak i mieszkalne. Spakowanie i przewóz rzeczy, rozpakowanie i ułożenie akt, oraz urządzenie lokalu pociągnęło za sobą wiele czasu i spowodowało przerwę w pracach biura Związku, a także kilkakrotne uprzednie wyjazdy do Kielc w celu dopilnowania remontu i załatwienia różnych formalnych spraw.

b) w tym czasie byliśmy zaabsorbowani również przedwstępniemi konferencjami w sprawie VII-go marszu „Szlakiem Kadrowki” i zjazdu legionistów w Radomiu. Do zawodów „Szlakiem Kadrowki” stanęła drużyna z Rejowa

Okręgu kieleckiego, zdobywając poczesne miejsce i nagrody. Na mecie drużynę spotkał instruktor okręgowy, oraz delegat straży kieleckiej, poczem z viceprezesem W. Zwirskim na czele drużyny tę podejmowano obiadem. Zamierzone objęcie służby porządkowej przez strażę podczas zjazdu legionistów w Radomiu pod przewodnictwem inspektora nie doszło do skutku z przyczyn niezależnych od Związku. Na skutek wyraźnego życzenia Komitetu odsłonięcia pomnika „Czynu Legionów”, aby z powodu napływu uczestników, ograniczyć do minimum udział strażactwa, podjęto kroki w celu wstrzymania, zamierzonych wyjazdów do Radomia. Pomimo to dość liczni delegaci brali udział w tej uroczystości, pomagając strażom miejscowym przy utrzymaniu porządku.

c) z powodu krytycznego stanu finansowego i małej ilości konkretnych opinii okręgów delegacja Związku do Lublany nie wyjechała; udał się tam tylko na swój koszt prezes Przyjałkowski, który przez Centralę został mianowany komendantem grupy, oraz st. instruktor J. Plebanek.

d) w okresie sprawozdawczym na terenie odbywały się zawody rejonowe eliminujące strażę do zawodów okręgowych, które się rozpoczną we wszystkich okręgach w najbliższej przyszłości.

Zweryfikowano zawody rejonowe w Strzemieszycach i Wojkowicach Kościelnych okręgu będzińskiego, w Busku-Zdroju, w Morawicy okręgu kieleckiego, w Końskich, Szydłowcu, Falkowie, Stąporkowie okręgu koneckiego; w Kozienicach, Gniewoszewie, Głowaczewie, Magnuszewie okręgu kozienickiego; w Przybysławicach, Golczy, Książu Wielkim, Pałecznicy okręgu miechowskiego; w Cmielowie okręgu opatowskiego; w Pińczowie i Działoszycach okręgu pińczowskiego; w Jedlińsku, Przytyku, Skaryszewie, Wolanowie, Białobrzegach, Potworowie, Jedlni, Wierzbicy i Jastrzębiu okręgu radomskiego; w Samborcu, Sulisławicach Jurkowicach i Ossali okręgu sandomierskiego; w Pakosławiu okręgu wierzbickiego; w Kluczewsku, Goleniowach i Lelowie okręgu włoszczowskiego; w Koziegłowach, Myszkowie, Kromołowie, Żarkach i Mierzęcicach okręgu zawierciańskiego.

e) prócz tego odbyły się zawody okręgowe w Stopnicy, okręgu buskiego, oraz Walne Zebranie okręgowe, w Kielcach i Włoszczowie, w którym brałem udział

f) w wymienionym okresie brałem również udział w uroczystości poświęcenia sztandaru podczas zawodów rejonowych w Solcu okręgu buskiego. Uroczystość ta była wzorowo zorganizowana przy licznych udziałach delegatów i drużyn stających do zawodów. W trakcie uroczystości dokonałem dekoracji medalami zasługi, oraz przeprowadziłem inspekcję straży, która ze względu na uzdrowisko ma poważne znaczenie.

g) ze względu na brak straży w Ojcowie odbyłem konferencję z miejscowymi obywatelami i dyrekcją zakładu w sprawie zorganizowania tej placówki.

Uzdrowisko to ze względu na charakter zabudowania z łatwopalnego materiału i na brak wody oraz odpowiednich ludzi do akcji ratunkowej jest bardzo niebezpieczne pod względem pożarowym.

h) na wezwanie okręgu będzińskiego brałem udział w komisji dyscyplinarnej w celu ustalenia winy przy zajściu, jakie miało miejsce między naczelnikiem i dowódcą oddziału. Komisja po zbadaniu postawiła wniosek zawieszenia obydwóch w czynnościach na pół roku.

i) dokonałem inspekcji okręgów w Busku, Włoszczowie, Będzinie, Częstochwie, Radomiu, Kielcach oraz firmy „Strem” w Strzemieszycach i obiektów kolejowych w Tomaszowie. Również obejrzałem pogorzelnisko papierni Kohna i Markusfelda w Częstochowie, stwierdzając wadliwą akcją ratunkową.

j) w tymże czasie wyjeżdżałem do Warszawy dla omówienia w Centrali i Związku Warszawskim sprawy dotyczącej prac kolejowych i dla załatwienia szeregu

drobnych bieżących spraw tak w Centrali jak i w Przegładzie Pożarniczym.

k) z zakresem prac biurowych napisano, odbito i rozesłano protokół ostatniego posiedzenia Zarządu, wydano Nr 6 „Życia Strażackiego” i przygotowano materiały do Nr 7, oraz tablice do numeru specjalnego z protokołem Rady Wojewódzkiej. Również zweryfikowano zawody.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 290 pism i okólników, a od 1.I—1572, wysłano zaś 710, od 1.I. — 3063.

Odznaczeń wydano 36, a od 1/I — 104.

Interesantów przyjęto 23, a od 1/I — 138.

Delegacji inspektora było dni 24, a od 1/I — 160.

IV. 1) Rozpatrzywszy pismo b. instr. Fr. Walca w sprawie stanowiska zarządu olkuskiego w Olkuszu w stosunku do niego, wobec niepostawienia żadnego konkretnego wniosku postanowiono przejść nad tą sprawą do porządku.

2) Po zapoznaniu się z wynikami dochodzenia w sprawie oskarżenia st. instr. Stanisława Szwaji, wobec niemożności udowodnienia mu winy postanowiono sprawę umorzyć.

3) Uwzględniając podanie st. instr. K. Trzaskalskiego postanowiono wystąpić do Wydziału Powiatowego w Włoszczowie z prośbą o przyznanie mu poborów według VIII/A kategorii płac urzędników państwowych w związku z awansem na starszego instruktora, oraz o wyasygnowanie zł. 400 tytułem rocznego dodatku na umundurowanie, a także o pokrywanie likwidacji za wyjazdy poza teren powiatu.

4) Wniosek Okręgu opatowskiego o awansowaniu asp. Gustawa Cieślkiego postanowiono odłożyć do końca roku.

5) Uwzględniając podanie St. Gajewskiej postanowiono jej wyasygnować zł. 150 tytułem zasiłku na wyjazd do obozu przysposobienia wojskowego kobiet do obozów kraju w Koszewnikach.

6) Ze względu na dalsze zatrudnienie instr. K. Jurkowskiego czynnościami kasjera sejmikowego postanowiono zwrócić się do p. przewodniczącego Wydziału w Kielcach z prośbą o zwolnienie go od tych funkcji, z uprzedzeniem, że w przeciwnym razie K. Jurkowski zostanie pozbawiony prawa instruowania straży.

7) Postanowiono zwrócić się ponownie do p. przewodniczącego Wydziału w Opocznie z prośbą o zwolnienie ze stanowiska instruktora pożarniczego b. asp. Buczka ze względu pozbawienia go instruowania straży.

8) Postanowiono przyjąć posługaczkę do sprzątnięcia biura z płacą zł. 30 miesięcznie.

9) Na referenta biura postanowiono od 1 września b. r. zaangażować na okres próbny p. Władysława Kosterskiego z płacą zł. 300 miesięcznie i za korektę „Życia Strażackiego” zł. 100 za każdy numer.

10) W charakterze pomocy biurowej postanowiono zaangażować na okres próbny od 1 sierpnia b. r. p. Janinę Kowalikównę z płacą zł. 150 miesięcznie.

VI. Zapoznawszy się z regulaminami Kasy ubezpieczenia koni sprowadzonymi ze Związku nowogrodzkiego i lubelskiego, włożono obowiązek na inspektora opracowania na tych podstawach nowego regulaminu dla poszczególnych okręgów.

VII. Przedyskutowawszy nadesłany z Centrali projekt regulaminu dla drużyn żeńskich, uchwalono, szereg poprawek, które postanowiono przesłać do Gł. Związku.

VIII. Przyjawszy do wiadomości nowy regulamin umundurowania i odznaczeń, postanowiono w związku z tem ustalić herb Związku Wojewódzkiego, przyjmując herb ziemi sandomierskiej, używany przez sejmiki powiatowe na terenie województwa kieleckiego.

IX. Rozpatrzywszy ofertę redakcji „Strażaka Śląskiego” na wspólne wydanie kalendarza na 1931 rok, po-

stanowiono zaaprobować projekt w drugiej alternatywie, z własną kartą tytułową, terminarzem i działem organizacyjnym.

Ograniczając cenę do 2500 zł. za 3000 egzemplarzy, upoważniono inspektora do zaprojektowania przedwstępnej umowy.

X. Przyjmując do wiadomości pismo Komitetu Obywatelskiego, VII-go marszu „Szlakiem Kadrowki”, postanowiono przesłać zł. 100—tytułem ofiary, na koszt organizacyjne. Jednocześnie uchwalono wypłacić zł. 100 — tytułem kosztów przyjazdu drużyny SPO. z Rejowa, która brała udział w tych zawodach.

XI. Reasumując poprzednią uchwałę w tejże sprawie postanowiono wydawać absolwentkom żeńskich seminarjów nauczycielskich normalne świadectwa z ukończenia kursu pożarniczego. Innym słuchaczkom kursów pożarniczych, uchwalono wydawać świadectwa specjalne. Opracowanie wzorów tych świadectw przekazano inspektorowi.

XII. Rozpatrzywszy nadesłane oferty na drukowanie „Życia Strażackiego” postanowiono przyjąć ofertę Kieleckiej Spółki Wydawniczej i powierzyć jej tę pracę płacąc 400 złotych za numer 16-to stronicowy.

XIII. Postanowiono wydać specjalny numer „Życia Strażackiego” z umieszczeniem protokołu Rady Wojewódzkiej, wraz z tablicami statystycznymi.

XIV. Utrzymując decyzję w sprawie bezpłatnego rozsyłania „Życia Strażackiego” strażom, okręgom, związkom i samorządom, ustalono dla pozostałych odbiorców prenumeraty w wysokości zł. 12 rocznie.

XV. Przyjęto do wiadomości instrukcje dla kontroli gaśnic ręcznych systemu „Minimaks” i „Mira”, postanawiając polecić instruktorom, aby podczas objazdów służbowych dokonywali prób.

XVI. Przyjawszy do wiadomości okólnik Centrali Nr 44, w sprawie przedsięwzięcia kroków, w celu zmniejszenia klęski pożarowej. Postanowiono po dłuższej dyskusji wystąpić do Urzędu Wojewódzkiego z prośbą o:

1) przyspieszenie wydania przepisów przeciwpożarowych.

2) Polecenie pp. Starostom i policji ścisłego ich przestrzegania.

3) Zalecenia samorządom podjęcia kroków w celu zaopatrzenia budynków w piorunochrony.

4) Zalecenia samorządom gminnym budowy w bezwodnych miejscowościach sztucznych zbiorników wody.

5) Wezwania samorządów, aby uchwałyły przepisy budowlane, stosownie do § 408 ustawy budowlanej.

6) Ożywienia działalności Gmin. Kom. Przeciwożarowych przez zarządzenie, aby obowiązki wymienione w regulaminie w całości zostały wykonane oraz polecenie dokonania kontroli wszystkich budynków w zakresie bezpieczeństwa pożarowego.

7) Uzupełnienie budżetów sejmikowych i gminnych kredytami na wyekwipowanie straży.

8) Polecenie policji dokonania rewizji rozkładu narzędzi pożarowych, w tych miejscowościach, gdzie niema straży.

9) Polecenie policji urządzania fałszywych alarmów gromad wiejskich, w tych miejscowościach, gdzie niema straży.

10) Polecenia policji częstszego dokonywania kontroli stróżów nocnych.

11) Wydanie zarządzenia dotyczącego obowiązkowego wycieru kominów i uprawnienie straży pożarnych do kontroli czynności kominarskich.

Postanowiono również:

1) wystąpić do P. Z. U. W. z prośbą o przyspieszenia asygnowania subsydjów na wyekwipowanie straży i o wydatniejsze zasilanie zamierzonej motoryzacji.

2) udzielanie zasiłków w porozumieniu z władzami Związku po zaopiniowaniu przez komisję działającą na zasadzie poniższego regulaminu:

Projekt regulaminu:

§ 1. Celem Komisji zasiłków z P. Z. U. W. jest uzgodnienie prac Związku Straży Pożarnych woj. kieleckiego z pracami P. Z. U. W. oraz zadośćuczynienie potrzebie możliwej bezstronności i usunięcia powodów do narzekań przez podział zasiłków jaknajbardziej zbliżonych do istotnych i słusznych potrzeb poszczególnych straży.

§ 2. Zadaniem Komisji jest:

- 1) Opracowanie planu ogólnej inwestycji w strażach.
- 2) Ustalenie planu kolejności przy przyznawaniu zasiłków.
- 3) Wnioskowanie o normach zasiłków dla poszczególnych straży.

§ 3. W skład Komisji Wojewódzkiej pod przewodnictwem Pana Wojewody lub jako zastępcy naczelnika wydziału samorządowego wchodzi:

- 1) Inspektor Wojewódzki P. Z. U. W. lub jego zastępca.
- 2) Członkowie Wydziału Rady Wojewódzkiej Samorządowej.
- 3) Członkowie Zarządu Zw. Straży Pożarnych woj. kieleckiego.
- 4) Inspektor Związku jako sekretarz.

§ 4. W skład Komisji Powiatowych pod przewodnictwem pp. Starostów wchodzi:

- 1) Inspektor Powiatowy P. Z. U. W.
- 2) Członek Wydziału Sejmiku wchodzący w skład Zarządu Okręgowego Zw.
- 3) Członek Zarządu Okręgu z pośród czynnych członków straży.
- 4) Instruktor Związku Okręgowego jako sekretarz.

§. Zebrania są prawomocne przy udziale przynajmniej 2 członków i przewodniczącego. Przyczem obecność przedstawicieli P. Z. U. W. jest konieczna.

§ 6. Komisje zbierają się nie rzadziej niż co dwa miesiące, w zależności od nagromadzonego materiału przez inspektora P. Z. U. W.

§ 7. Komisje Powiatowe rozpatrują wszystkie zgłoszone przez straże podania, przedstawione przez inspektora P. Z. U. W. wraz z jego wnioskiem.

§ 8. Komisja Wojewódzka rozpatruje wszystkie zgłoszone przez Komisje Powiat. podania przedstawione przez inspektora Wojewódzkiego P. Z. U. W. wraz z jego wnioskami.

§ 9. Komisje winny dążyć do zrównania zasiłków z P. Z. U. W. z subwencjami samorządów, przeznaczonymi na zasiłki dla straży.

§ 10. W pierwszym rzędzie należy uwzględniać podania straży nowozałożonych, następnie tych straży, które wyróżniają się swą sprawnością, tak w zakresie technicznym jak i organizacyjnym, a wreszcie tych straży które nie przejawiają należytej działalności jak np. nie stają do zawodów, nie wysyłają swych członków na kursy, nie biorą udziału w manewrach i t. p. Podania straży, które otrzymały zasiłek w roku poprzednim, mogą być uwzględniane tylko w wyjątkowych wypadkach.

§ 11. Nie mogą być uwzględniane podania tych straży, które nie należą do kasy strażackiej, nie opłacają terminowo składek członkowskich do Związku, nie wypełniają zarządzeń Związku oraz nie wyjeżdżając do pożarów w swoim rejonie nie usprawiedliwiają powodów.

§ 12. Bez przychylniej opinii Komisji, żadne zasiłki strazom nie będą przez P. Z. U. W. przyznawane.

Zastanawiając się w dalszym ciągu nad środkami zapobiegawczymi postanowiono:

- 1) Polecieć instruktorom i naczelnikom rejonowym dokonywania lotnych inspekcji straży z zarządzeniem

alarmów dla zbadania gotowości bojowej, sprawności, wyszkolenia, sygnalizacji alarmowej, oraz stanu narzędzi i remizy.

2) Zalecić Okręgom wzmoczenie nadzoru nad przestrzeganiem przez mieszkańców przepisów pożarowych.

3) Ożywienia działalności K. P. G. przez zarządzenie, aby obowiązki wymienione w regulaminie były ściśle i w całej rozciągłości wykonywane i polecenie delegatom straży zaprojektowania, aby K. P. G. dokonała kontroli wszystkich budynków w zakresie bezpieczeństwa pożarowego.

4) Podjęcia kroków w celu propagandy środków zapobiegawczych.

5) Dokonania rewizji zatwierdzeń naczelników straży z podaniem Związkowi Wojewódzkiemu nazwisk naczelników straży miejskich z zaznaczeniem daty zatwierdzenia.

6) Przyspieszenie wprowadzenia w życie nowego regulaminu dla naczelników rejonowych.

7) Organizować manewry rejonowe na zasadzie tymczasowego regulaminu manewrów.

8) Zalecenia strazom posiadającym niedostateczne wyekwipowanie, a zwłaszcza małą ilość straży, aby wystąpiły za pośrednictwem okręgu z podaniami do sejmików, gmin i P. Z. U. W. z prośbą o zasiłki na nabycie potrzebnych przedmiotów, które należy wymienić w podaniu.

Pozatem postanowiono polecić inspektorowi:

1) Dokonania lotnych inspekcji straży miejskich i niektórych wiejskich, z zarządzeniem fałszywego alarmu dla zbadania gotowości bojowej, sprawności, wyszkolenia, sygnalizacji alarmowej, oraz stanu narzędzi i remizy.

2) Dokonania inspekcji okręgów, zwłaszcza w zakresie wykonania zarządzeń zapobiegawczych.

W związku z tem postanowiono podjąć starania w celu zapobieżenia zbyt częstemu alarmowi dalszych straży przez organa bezpieczeństwa i uzyskania prawa przerywania prywatnych rozmów telefonicznych przy wzywaniu straży do pożaru.

VIII. Przystępując do rozpatrzenia programu działalności na najbliższą przyszłość postanowiono przedsięwziąć kroki w celu ujednostajnienia pracy we wszystkich okręgach. Staje się to aktualne ze względu na zdarzające się w niektórych okręgach odchylenia od ogólnej wytycznej i od regulaminów. W związku z tem uznano za niezbędne ściślejsze podporządkowanie instruktorów Zarządowi Związku Wojewódzkiego w ramach przewidzianych statutem i uchwalono zwrócić się do p. Wojewody z prośbą o przyspieszenie uregulowania tej sprawy.

W dalszym ciągu postanowiono przedsięwziąć kroki, w celu uporządkowania stanu finansowego, przez ściągnięcie należności w celu spłaty zobowiązań.

Uznano również za konieczne zwrócić się do Centrali z prośbą o przyspieszenie wydania przepisów wykonawczych, do wprowadzenia w życie umowy Głównego Związku z Państwowym Urzędem Przesposobienia Wojskowego i Wychowania fizycznego. Bez tego bowiem nie możemy inensywniej prowadzić tego zakresu pracy.

Postanowiono również porozumieć się z Centralą w sprawie przygotowania jednolitych szematów do preliminarzy budżetowych, do statystyki i do rocznych sprawozdań tak straży jak okręgów i Związku Wojewódzkiego.

Łącznie ze sprawą wydania kalendarza uchwalono zwrócić się do okręgów z prośbą o nadesłanie w październiku terminarzy walnych zebrań okręgowych, zawodów rejonowych i okręgowych, kursów, odpraw, możliwie ważniejszych urzędowości, w poszczególnych strażach oraz fotografii członków zarządów okręgowych i danych statystycznych dotyczących okręgu.

Przyjęto do wiadomości poniższy terminarz prac na najbliższy okres czasu delegując członków zarządu na poszczególne zawody okręgowe, niezależnie od delegacji inspektora.

Dnia 24/VIII zawody okręgowe w Kozienicach, delegowany d/h inż. K. Hempel.

Dn. 24/VIII zawody okręgowe w Opocznie, delegowany prezes Z. Przyjałkowski.

Dn. 24/VIII uroczystość 25-lecia SPO. w Ćmielowie del. dr. B. Gliński.

Dn. 25/VIII otwarcie kursu w Opocznie, deleg. d/h prezes Z. Przyjałkowski.

Dn. 31/VIII egzamin kursu w Opocznie.

Dn. 7/IX zawody okręgowe w Końskich, del. d/h Z. Przyjałkowski.

Dn. 8 IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Ostrowcu.

Dn. 9/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Kunowie.

Dn. 10/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Sandomierzu i Sobkowie.

Dn. 11/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Strzemieszycach.

Dn. 13/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Miechowie.

Dn. 14/IX zawody okręgowe w Będzinie, del. d/h viceprezes A. Erbe.

Dn. 14/IX zawody okręgowe w Radomiu, del. d/h inż. K. Hempel.

Dn. 14/IX zawody okręgowe w Sandomierzu, del. d/h J. Szymański.

Dn. 14/IX zawody okręgowe w Miechowie del. d/h prezes Z. Przyjałkowski.

Dn. 14/IX zawody okręgowe w Opatowie del. d/h dr. B. Gliński.

Dn. 15/IX inspekcję straży i obiektów kolejowych w Jędrzejowie.

Dn. 18/IX inspekcję straży i obiektów kolejowych w Sędziszowie.

Dn. 19/IX inspekcję straży i obiektów kolejowych w Kielcach I i II.

Dn. 21/IX zawody okręgowe w Pińczowie, del. d/h inż. K. Hempel.

Dn. 21/IX zawody okręgowe w Wierzbniku del. d/h prezes Z. Przyjałkowski i Jan Dąbrowski.

Dn. 23/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Radomiu.

Dn. 25/IX posiedzenie Zarządu Wojewódzkiego.

Dn. 26/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Końskich.

Dn. 27/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Tomaszowie.

Dn. 28/IX zawody okręgowe w Olkuszu, del. d/h prezes Z. Przyjałkowski.

Dn. 28/IX zawody okręgowe w Szczekocinach Okręgu włoszczowskiego, del. d/h J. Dąbrowski.

Dn. 30/IX inspekcje straży i obiektów kolejowych w Bogorji.

Dn. 2/X otwarcie kursu kolejowego w Lublinie.

Dn. 4/X inspekcje straży i obiektów kolejowych w Zawierciu.

Dn. 5/X zawody okręgowe w Zawierciu, del. d/h prezes Z. Przyjałkowski.

Dn. 5/X zawody okręgowe w Częstochowie del. d/h inż. K. Hempel.

Dn. 6/X inspekcja straży i obiektów kolejowych w Częstochowie.

Dn. 7/X inspekcja straży i obiektów kolejowych w Sosnowcu W. i R.

Dn. 8/X inspekcja straży i obiektów kolejowych w Łazach.

Dn. 10/X inspekcja straży i obiektów kolejowych w Będzinie.

Dn. 12/X egzamin kursowy w Lublinie.

Dn. 12/X zawody okręgowe w Kielcach, del. d/h prezes Z. Przyjałkowski i d/h inż. K. Hempel.

Dn. 14/X inspekcje straży i obiektów kolejowych w Dąbrowie.

Dn. 16/X inspekcje straży i obiektów kolejowych w Ząbkowicach.

Dn. 17/X inspekcje straży i obiektów kolejowych w Skarżysku.

Dn. 18/X obchód dziesięciolecia zwycięskiego odparcia najazdu bolszewickiego.

Dn. 25/X inspekcje straży i obiektów kolejowych w Maczkach.

XVIII. Odmownie załatwiono ofertę Straży Pożarnej Ochotniczej w Kielcach w sprawie sprzedania wspinalni stojącej na boisku „Sokoła” w Kielcach.

XIX. Stosownie do §41 Regulaminu Głównego Związku na miejsce d-ha Władysława Weinberga na delegata do Rady Naczelnej wybrano d-ha Jana Dąbrowskiego.

XX. Następne zebranie postanowiono odbyć w lokalu własnym w Kielcach dnia 25-go września o godz. 16-ej.

XXI. D/h viceprezes W. Zwirski stawia wnioski:

1) aby ustalić dni i godziny przyjęć w związkowym lokalu Prezydium Zarządu. Postanowiono, że prezes Z. Przyjałkowski będzie osobiście przyjmował interesantów w środy od godziny 10 — 14. D/h viceprezes Zwirski zaś w piątki.

2) aby otworzyć rachunek w Komunalnej Kasie Oszczędności w Kielcach, upoważniając do podpisywania czeków prezesa i skarbnika

Wnioski przyjęto.

Strażak Śląski.

Wskazówki

dotyczące urządzeń elektrycznych podczas pożaru.

§ 1. Ogólne.

a) Konieczną jest najbliższa współpraca między strażą pożarną a elektrownią. Personel elektrowni, po przedstawieniu swoich dowodów służbowych, powinien być dopuszczony na miejsce pożaru.

b) Każda elektrownia powinna utrzymać w większych ośrodkach odbiorczych pogotowie techniczne lub zamianować osoby, które na wezwanie straży pożarnej powinny zjawić się na miejscu pożaru.

c) Przy wszystkich strażach pożarnych należy wyszkolić przez elektrownię zdolnych strażaków jako strażaków-elektryków, którzy w razie potrzeby wykonać mogą proste zabiegi elektrotechniczne.

d) Wtrącanie się osób, nieobznajmionych z ruchem urządzeń elektrycznych, należy w każdym razie unikać. Wszelkie przy pożarze konieczne prace elektrotechniczne, jak odłączanie pojedynczych linii przewodów, zwieranie przewodów, wyłączanie silników powinny być, wykonane przez personel ruchu lub delegatów elektrowni a tylko w ostateczności przez strażaków-elektryków. Łączenia w urządzeniach wysokiego napięcia powinny być w miarę możliwości wykonane przez pracowników elektrowni (monterów obwodowych).

§ 2. Objaśnienie zasad elektrotechnicznych.

a) Urządzeniami niskiego napięcia są urządzenia, w których napięcie względem ziemi nie przekracza 250 woltów. Do tego należą wszystkie urządzenia elektryczne, nie przypadając pod b), szczególnie sieci lokalne, instalacje domowe i większość zakładów z ruchem elektromotorowym. Dotknięcie jest niebezpieczne i powinno być bezwarunkowo zaniechane.

b) Urządzeniami wysokiego napięcia są urządzenia, w których napięcie względem ziemi przekracza 250 woltów. Do tego należą elektrownie, stacje rozdzielcze, budki lub słupy transformatorowe, przewody napowietrzne wysokiego napięcia i elektryczne urządzenia kolejowe. Urządzenia tego rodzaju oznaczone są czerwoną strzałką piorunową, często też napisem: „Bacność“! — Wysokie napięcie! — Niebezpieczeństwo życia! lub t. p., a wewnątrz budynków osłonięte przed wypadkiem dotknięciem. Każde bezpośrednie lub pośrednie dotknięcie jest połączone z niebezpieczeństwem dla życia.

c) Przewody sygnałowe (przewody telefoniczne, telegraficzne, anteny i t. d.) mogą w razie pożaru zetknąć się z przewodami prądu silnego (przewody wysokiego i niskiego napięcia) i w ten sposób stać się niebezpiecznymi (poz. § 4).

§ 3. Ogólne środki przy pożarach.

a) W razie wybuchu pożaru należy jaknajszybciej — telefonem, posłańcem lub telegraficznie — zawiadomić najbliższe biuro ruchu elektrowni (monter obwodowy); biuro ruchu wysyła natychmiast odpowiedni personel na miejsce pożaru.

b) W urządzeniach wytwórczych i rozdzielczych wyłącza się tylko części objęte pożarem lub bezpośrednio zagrożone. Zresztą stosuje się środki pod d. do f.

c) W urządzeniach odbiorczych należy we wszystkich pomieszczeniach objętych lub bezpośrednio zagrożonych pożarem, przerwać pracę wszystkich maszyn i powyłączać prąd we wszystkich przewodach, z wyjątkiem instalacji oświetlenia.

d) Wyłączanie należy wykonywać za pomocą istniejących przyrządów. Bez istotnej potrzeby nie należy przecinać żadnego przewodnika. Środek radykalny uziemienia lub zwarcia przewodów stosuje się tylko wtedy gdy grozi bezpośrednio niebezpieczeństwo życiu ludzkiemu a wówczas tylko z zachowaniem największej ostrożności i tylko przez fachowców.

UWAGA: Praktyka wykazała, że zwieranie przewodów wysokiego napięcia połączone jest z wielkim niebezpieczeństwem dla wykonywujących osób. Z tego powodu należy ten środek radykalny jako ogólny środek pomocniczy bezwarunkowo zaniechać; tylko w wypadkach wyjątkowych może być zastosowany i to wyłącznie przez fachowców.

e) Lamy w pomieszczeniach, objętych lub zagrożonych pożarem, należy zapalić nawet za dnia. W przeciwieństwie do innego oświetlenia lampy elektryczne palą się nawet w pomieszczeniach napełnionych dymem i ułatwiają w ten sposób pracę ratunkową.

f) Jeżeli urządzenie elektryczne zostało już uszkodzone, należy te części urządzenia dodatkowo pozbawić napięcia.

g) Części metalowe wyprawy strażackiej (np. przy mundurach i hełmach) i przyrządów strażackich przewodzą prąd i są dlatego niebezpieczne, należy bezwarunkowo unikać zetknięcia się tych części z przewodami prądu wiodącymi.

§ 4. Środki do gaszenia.

a) Maszyny, tablice rozdzielcze i przyrządy należy chronić od zalania wodą. W razie pożaru urządzeń elektrycznych należy wyłącznie używać nieprzewodzące środki do gaszenia i zawierające środek tłumiący ogień, który nie przewodzi prądu. Zdolność izolacyjna przyrządu do gaszenia nie powinna być zmniejszona przez środek tłumiący. Czworochlorku — nie używa się wcale w wąskich źle przepowietrzanych pomieszczeniach, gdzie ulotnienie jest utrudnione, albo tylko z maską gazową. W pomieszczeniach z aparatami, zawierającymi większe ilości oleju, jak transformatory, wyłączniki olejowe, zaleca się obok tego zastosowanie suchego przesiewanego piasku. Przy maszynach należy bezwarun-

kowo unikać piasku; tu należy zastosować tylko gaśnice wolne od piasku, kwas węglowy lub równoważnościowe środki.

b) W urządzeniach wytwórczych i rozdzielczych prądu, lub w pobliżu tychże nie należy zawieszać gaśnic ręcznych z przewodzącymi prąd środkami do gaszenia.

c) Pożary oleju można także zwalczać, lecz dopiero po wyłączeniu prądu, przez ochładzanie większymi ilościami wody lub przy pomocy gaszenia pianą.

d) Przy pożarze słupów drewnianych nie zawsze można uniknąć gaszenia wodą. Jeżeli rozchodzi się o przewody wysokiego napięcia, należy odnośne linje przewodów przed gaszeniem pozbawić napięcia, to znaczy odłączniki odłączyć przez wyłączniki słupowe lub odłączniki przewodów napowietrznych.

e) Ponieważ nie można wykonać idealnego uziemienia prądownicy, należy przeto przestrzegać aby odstęp odległości od przewodów wysokiego napięcia wynosił przynajmniej 15 metrów, aby pełny strumień wody nie padał na przewody.

§ 5. Środki które należy stosować przy pożarze.

a) Po ukończeniu prac, związanych z gaszeniem, wolno na miejsce pożaru dopiero wstąpić po stwierdzeniu, że wszystkie części urządzenia uszkodzone przez pożar, są całkowicie odłączone. Ostateczne uruchomienie urządzenia nastąpić może dopiero po uznaniu przez właściwe czynniki, że urządzenie odpowiada „Przepisom Budowy i Ruchu Urządzeń Elektrycznych Prądu Silnego“.

§ 6. Zabiegi przy porażonych prądem.

a) W razie nieszczęśliwego wypadku spowodowanego przez dotknięcie się przewodów lub innych części prądu wiodących w urządzeniach niskiego napięcia, najpierw odnośny przewód pozbawić napięcia, gdyż poprzednie dotknięcie się porażonego połączone jest z niebezpieczeństwem dla ratownika. Jeżeli nie istnieje możliwość odłączenia przewodu lub przecięcia z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności (specjalne cęgi z izolowanymi rękawicami), co powinno być uskutecznione przez fachowców lub strażaków-elektryków, należy uchwycić porażonego suchymi szmatami lub innymi przedmiotami o dobrej izolacji i usunąć go od przewodu.

b) Przy nieszczęśliwych wypadkach w urządzeniach wysokiego napięcia, porażonego usuwa się od przewodu dopiero po dokonaniu odłączenia lub zwarcia przewodu. Należy unikać nawet przybliżenia się do miejsca dotknięcia.

c) Należy niezwłocznie przystąpić do ratowania porażonego przez stosowanie sztucznego oddychania. Bezwarunkowo należy posłać po lekarza.

Wskazówki

niesienia doraźnej pomocy w wypadku porażenia prądem elektrycznym.

1. O ile porażony pozostaje w zetknięciu z przewodem elektrycznym, ratowanie należy rozpocząć od niezwłocznego wyłączenia go z pod działania prądu. Należy przytem przedsięwziąć następujące zabiegi:

1. Pozbawić przewód napięcia jak można najprędzej, otwierając najbliższy wyłącznik, wykręcając korek bezpiecznikowy dla odnośnego przewodu, czy wreszcie przerywając przewód przez zarzucenie na niego suchego przedmiotu niemetalowego, n. p. kawałka drzewa, laski lub linki.

2. W celu usunięcia, lub osłabienia działania prądu (odizolowania) należy samemu stanąć na podstawie niemetalowej, np.: na suchej desce, suchym suknie, na ubraniu, lub nałożym kalosze.

3. Ratownik powinien izolować swe ręce zapomocą suchej materji, części ubrania lub innego podobnego

owinięcia (także gumowe rękawiczki). Przez cały czas ratowania należy starannie unikać wszelkiego zetknięcia się z metalowymi częściami otoczenia.

4. Należy starać się podnieść porażonego z ziemi i odsunąć od przewodu. Trzeba przytem chwycić za ubranie, unikać o ile możności, dotykania całego ciała. Jeżeli porażony ściska przewód ręką, ratownik powinien rękami izolowanymi, n. p.: w rękawiczkach gumowych, prostować porażonemu palec za palcem. Niekiedy wystarczy już podniesienie porażonego z ziemi, aby przerwać obwód prądu.

Tylko w urządzeniach o napięciu, niewiele przekraczającym 500 V, może człowiek niefachowy skutecznie i bez narażenia własnego życia nieść pomoc porażonemu według wskazówek niniejszych. Do takich urządzeń w zasadzie należą urządzenia tramwajowe. W razie wypadku, na przewodach wyższego napięcia należy bezzwłocznie zawiadomić najbliższe biuro kierownictwa ruchu i postarać się o sprowadzenie lekarza. Przewody i przyrządy wyższego napięcia powinny być oznaczone czerwoną strzałką piorunową.

II. Jeżeli porażony jest nieprzytomny, należy niezwłocznie postać po lekarza, a do chwili jego przyścia postępować w myśl wskazówek następujących:

1. Postarać się o dobre przewietrzanie pomieszczenia, w którym znajduje się porażony.

2. Porozpinać wszystkie uciskające ciało części ubrania i bielizny (kołnierzyk, koszulę, pasek, spodnie, spodnią bieliznę i t. p.). Porażonego położyć nawnak, poziomo, pod plecy położyć koc, kołdrę lub części ubrania, przyczem głowa powinna leżeć nieco niżej.

3. Jeżeli oddech jest równomierny, należy porażonego dobrze pilnować i nie zostawiać samego. Nieprzytomnemu nie należy wlewać do ust żadnych płynów.

4. Jeżeli oddechu niema, lub jest bardzo słaby, należy zastosować sztuczne oddychanie. Przed rozpoczęciem zabiegu, trzeba przekonać się, czy w ustach niema ciał postronnych np. tytoniu do żucia lub sztucznych zębów. Jeżeli tak jest, należy przedewszystkiem powyższe przedmioty usunąć. Stosowanie sztucznego oddychania odbywa się w sposób następujący:

Kłęką się za głową porażonego z twarzą doń zwróconą, ujmując obie ręce w łokciach i podnosi się je bokiem nad jego głowę aż do zetknięcia. W tem położeniu należy zatrzymać ręce 2 do 3 sekund. Następnie należy je cofnąć w tył, zgiąć i wcisnąć ciężarem własnego ciała pod boki porażonego. Po 2 czy 3 sekundach należy znowu wyciągnąć ręce nad głowę porażonego. Wyciąganie i wciskanie ramion powinno następować możliwie regularnie około 15 razy na minutę. Aby uniknąć przyspieszenia, trzeba ruchy wykonywać powoli i liczyć głośno podczas przerw: sto jeden! sto dwa! sto trzy! sto cztery!

5. Jeżeli jest dwóch ludzi do ratowania, to drugi powinien podczas powyższych zabiegów uchwycić (przez chustkę do nosa) język porażonego, wyciągnąć go silnie na zewnątrz i trzymać w tem położeniu. Gdyby usta nie dały się otworzyć należałoby je podważyć przemocą kawałkiem drzewa, trzonkiem scyzoryka lub tp.

6. Przy kilku ratownikach można podzielić czynności w ten sposób, że ruchy, opisane w rozdziale II p. 4, będą wykonywane przez dwóch. Obaj ratownicy chwytają po jednej ręce porażonego i licząc w przerwach: sto jeden! sto dwa! sto trzy! sto cztery! wykonywują razem odpowiednie czynności.

7. Oddychanie sztuczne należy stosować dopóty, dopóki nie powróci równomierny oddech naturalny. Ale i wtedy nawet należy porażonego pilnować i obserwować przez czas dłuższy. Gdyby oddech naturalny ustawał, należałoby znów powrócić do sztucznego oddychania aż do przyścia lekarza. Niewolno przerywać nieudanych prób sztucznego oddychania przed upływem conajmniej dwóch godzin.

8. Gdyby porażony miał jakie uszkodzenie cielesne np. złamaną kość, należałoby wówczas obchodzić się z nim z odpowiednią ostrożnością,

9. Od czasu do czasu golenie i stopy można nacierać ciepłą chustką szorstką lub szczotką.

10. Nawet gdy porażony odzyska przytomność należy pozostawić go pod opieką w pozycji leżącej, lub na wół leżącej, nie pozwalając mu na silniejsze ruchy.

III. W razie, gdy osoba ratowana jest oparzona, a niema na miejscu lekarza, należy postępować według poniższych wskazówek:

1. Zanim ratownik dotknie się ran powstałych z oparzenia, powinien przedtem jaknajstaranniej umyć sobie szczotką i mydłem obie ręce aż do łokci w ciepłej wodzie; zaleca się również wytrzeć ręcznikiem, umoczone w spirytusie (nie suszyć rąk, po umyciu i wytarciu).

2. Rany zaczerwienione i nabrziałe należy założyć watą sterylizowaną z maścią borową, albo zalepić plastrem bizmutowym od oparzenia, a następnie lekko owinąć miękkim bandażem.

Pęcherzy nie należy rozrywać, lecz tylko przekłuć igłą, dobrze wyżarzoną nad płomieniem spirytusowym, wreszcie zalepić plastrem bizmutowym, założyć watę sterylizowaną i lekko owinąć bandażem.

Zwęglenie i strupy należy pokryć kilkoma warstwami gazy nałożonej na to watę i zabandażować.

Kurs samarytańsko-pożarniczy.

W czasie od 23 do 27 kwietnia r.b. w Sosnowcu, odbył się 5-cio dniowy kurs samarytańsko-pożarniczy, w którym uczestniczyło 33 druhny z 9 strazy. Zadaniem kursu było przygotowanie, się któreby mogły instruować oddziały żeńskie w zakresie nie tylko ratownictwa ogólnego, czy przeciwgazowego, ale również w służbie pomocniczej przy akcji przeciwpożarowej. Toteż program kursu obejmował następujące przedmioty: anatomję, fizjologję, ratownictwo ogólne, gazoznawstwo, ratownictwo przeciwgazowe i ćwiczenia praktyczne w tym zakresie. Poza tem z pożarnictwa niezbędne wiadomości z historii pożarnictwa, organizacji przeciwpożarowej, akcji zapobiegawczej, organizacji, korpusu wiadomości o ogniu i środkach gaśniczych, opisu narzędzi, taboru, organizacji drużyn ratowniczych i taktyki. Przeprowadzono również ćwiczenia taktyczne jak: sprawianie łańcucha wodnego, sikawki, drabin przystawczych i drążkowych linii wężowej, oraz tłumnic i gaśnic. Szczegółowo uwzględniono również służbę wewnętrzną.

Kursistki były skoszarowane, odbywając zajęcia po 8 godzin dziennie z przerwami na obiad, śniadania i kolacje. Zajęcia poprzedzane były ćwiczeniami porządkowymi gimnastycznymi z połączeniem śpiewu i gier sportowych. Pomimo przeładowanego programu i dość intensywnej pracy, nastroj wśród kursistek był bardzo dobry, a zadowolenie zawsze malowało się na uśmiechniętych twarzyczkach naszych kochanych druhenek. Obserwując życie kursistek stwierdzić należy, że swoją ofiarnością i poświęceniem dla dobra idei pożarniczej dorównywały one w pracy mężczyznom, a wzorowa karność i dyscyplina świadczyła niewymownie, jak poważnie traktowały sprawę wyszkolenia.

Kierownikiem Kursu był d/h J. Plebanek — st. instr. wykładowcami byli d/howie: Z. Przyjałkowski — prez. Zw. Woj., J. Drzewiecki — inspektor, Dr. Pietraszewski — lekarz powiat., Dr. Ryder — prezes P.C.K. Dr. Blinstrub — zastępca lekarza powiat. i prof. Dzioboń — inspektor L.O.P.P.

Nadmienić należy, że do zorganizowania tego kursu przyczynił się również P. C. K. w Sosnowcu, udzielając pewną kwotę pieniężną, sprzęt oraz wykładowców.

Orlicz.

Z O l k u s z a

Kłeska pożarowa w 18-tu wypadkach zajmowała straż pożarną w Olkuszu, alarmowe syreny, to dzwony zwiastowały pożogę tak wsi okolicznych, jak lasów płonących lub pojedynczych domostw. W ciągłym napięciu nasza straż czywała [spiesząc na wezwanie nawet do bardziej oddalonych miejscowości jak Chrzanów i inne. Dzielna drużyna olkuska nigdy nie odmawiała pracując ochotnie i wyjeżdżając samochodem kilkadziesiąt nawet kilometrów.

Dzielnie i ofiarnie postępowała straż olkuska, dając dowód swego obywatelskiego poświęcenia w dobie swego 50-cio letniego jubileuszu, to też pod koniec okresu, zniszczywszy narzędzia i węże tłoczne do motorówki sama obdarta pozostała prawie bezradną. Na zakup węży do motorówki pieniędzy niema. Zarząd straży kolejno pukał do władz Okręgu o zapomogi jednak na ten cel z braku funduszy mu odmówiono. P. Z. U. W. uroczyście się zastrzegło przez p. inspektora, że w roku bieżącym żadnej pomocy nie udzieli. Zarząd Leśnictwa zasadniczo kosztów wyjazdów straży do pożarów leśnych nie zwraca, tłumacząc się brakiem na ten cel sum budżetowych. Pozostaje więc chyba unieruchomiona straż po 50-ciu latach istnienia rozwiązać. Instytucje te jednak powinny mieć na uwadze, że to nie koniec sezonu pożarów tegorocznych, a co będzie gdy nas tu samych większy pożar nawiedzi? Do kogo udać się mamy o pomoc, którą tak o f i a r n i e w ciągu pół wieku i ostatnimi czasy nieśliśmy społeczeństwu i okolicy gasząc

w tym czasie 1200 (wyraźnie: tysiąc dwieście) z górą pożarów. Czy te miarodajne czynniki jak Województwo, Zarząd P. Z. U. W., Urząd nadleśnictwa czy dóbr państwowych pozostaną głuche na nasz apel? Skazując na nieuruchomienie naszą placówkę czyż nie narażą się w razie powtórzenia się pożarów na zarzut, że to z ich winy? Czy straż pożarna pozbawiona środków do utrzymania taboru, służącego Państwu i społeczeństwu musi koniecznie zebrać i przyczepianiem znaczków papierowych publiczności, podczas zabaw i świąt narodowych robić konkurencję towarzystwu Dobroczyńności i innym?

Czy przykład tegorocznych pożarów, częściowo wynikły z tych czynników mało był widoczny i namacalny. Weźmy straty z tego powodu wynikłe w spalonych wsiach i miastach, gdzie placówki strażackie wobec braku narzędzi golemi rękami, wówiąc dosadnie, pracują przy pożarach? Czyż wreszcie i „brak budżetów” nie odstraszył należycie miarodajnych czynników i nie nauczył ich, że zaniedbywanie budżetów na akcje przeciwpożarowe zemściło się boleśnie na nich samych. Jak nazwać choćby taki fakt jak odmowa zwracania kosztów przejazdu strażom przybyłym o dziesiątki kilometrów od swych siedzib do pożarów leśnych. A jednak przy pożarze lasów państwowych w olkuskiem gdy chmury czarnego dymu zasłały prawie 2 powiaty w ostatniej chwili znalazły się „niebudżetowe” fundusze na mało znaczącą i spóźnioną w tym razie doraźną pomoc gdy zapuszczenie ognia można było małymi kosztami ograniczyć.

J. J.

Stan ubezpieczenia strażaków w roku 1928 i 1929.

O K R Ą G		Ilość Straży Pożarn. w dniu 31 grudnia				Ilość członków czynnych w Korpusie Straży w dn. 31 grudnia				STAN PROCENTOWY			
		1928 r.		1929 r.		1928 r.		1929 r.		Straży które nie przystąpiły do Kasy Strażackiej		człon. czyn. Korpusu nie ubezpieczonych w Kasie Strażackiej	
Nr	N a z w a	było	Przyst. do Kasy	było	Przyst. do Kasy	było	ubezp.	było	ubezp.	1928	1929	1928	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Będziński	65	42	69	53	1445	1394	1713	1507	35 %	23 %	4 %	12 %
2.	Buski	28	7	35	17	776	235	917	483	75 „	51 „	70 „	47 „
3.	Częstochowski	113	35	118	34	2881	909	2898	970	69 „	71 „	68 „	66 „
4.	Jędrzejowski	69	5	74	24	1408	182	1457	518	93 „	68 „	87 „	64 „
5.	Kielecki	55	8	61	14	1473	375	1630	529	85 „	77 „	75 „	68 „
6.	Konecki	43	11	51	16	1136	423	1145	506	74 „	69 „	63 „	51 „
7.	Kozienicki	37	14	45	32	1034	550	1249	937	62 „	29 „	47 „	25 „
8.	Miechowski	77	43	92	55	1891	1174	2190	1380	44 „	40 „	38 „	37 „
9.	Olkuski	70	47	85	60	1525	1435	2106	1797	33 „	29 „	6 „	15 „
10.	Opatowski	52	31	53	28	1266	881	1237	780	40 „	47 „	30 „	37 „
11.	Opoczyński	52	22	54	22	1374	599	1106	610	58 „	59 „	56 „	45 „
12.	Pińczowski	47	18	53	28	1192	537	1310	748	62 „	47 „	55 „	43 „
13.	Radomski	69	10	66	23	1591	231	1498	618	86 „	65 „	85 „	59 „
14.	Sandomierski	59	33	62	50	1301	771	1444	1136	44 „	19 „	41 „	21 „
15.	Wierzbicki	31	14	41	9	819	359	843	222	55 „	78 „	56 „	74 „
16.	Włoszczowski	48	15	54	15	1350	373	1410	366	69 „	72 „	72 „	74 „
17.	Zawierciański	70	32	75	54	1902	817	2100	1339	54 „	28 „	57 „	37 „
		985	386	1088	534	24.364	11.245	26.253	14446	61 %	51 %	54 %	45 %

W roku 1928 zgłosiło się do Kasy Strażackiej, ze wszystkich Związków Wojewódzkich — 1522 straże, ubezpieczając 45465 członków w tem ze Związku Kieleckiego: 386 straże ubezpieczając 11.245 czł., co stanowi 25% straży i 25% członków.

W roku 1929 zaś zgłosiło się ze wszystkich Związków Wojewódzkich — 2108 straże, ubezpieczając 59.144 członków, w tem ze Związku Kieleckiego: 534 straże ubezpieczając 14.446 członków, co stanowi: 25 % straży i 24 % członków.

Przegląd prasy fachowej

Nr 14/15 „Strażaka Śląskiego“ poświęcony jest Zjazdowi Wojewódzkiemu Strażactwa Śląskiego, który się odbył w dniu 5 i 6 lipca r. b. w Bogucicach z okazji 50 lecia tejże straży. Poza sprawozdaniami sekretarza, inspektora, skarbnika oraz poza zatwierdzeniem budżetu, dokonano wyboru do Władz Związku. Zjazd i uroczystość w straży bogucickiej poprzedzony został pokazem obrony przeciwgazowo-lotniczej. Punktualnie o godzinie 18.50 odzywa się alarm. Oto od strony Małej Dąbrówki płynie na Katowice samolot, markujący eskadrę nieprzyjacielską. Nad Bogucicami natrafia on na silny ogień karabinów maszynowych, które zmuszają go do podjęcia walki i zaniechania wykonania planowego, niespodziewanego napadu na Katowice. Rzuca więc lotnik 3 bomby na zachodnią część dzielnicy. Jedna z nich gazowa, pada na ulicę Markiefki, gazując gazami duszącymi cały kompleks zabudowań. Druga o charakterze krusząco-zapalającym pada na jeden z większych domów mieszkalnych, zapalając go i burząc klatkę schodową.

W domu tym są ranni i zagazowani, pożar trawi dach i klatkę schodową rozszerzając się coraz groźniej, a mieszkańcy uratować się mogą jedynie przy pomocy straży pożarnej. Trzeci pocisk z ładunkiem gazów żrąco-parzących pada na boisko sportowe obok domów poprzednio zaatakowanych, zakaża większą część terenu i ściany płonących domów mieszkalnych.

Lecz już kilka chwil po eksplozjach pocisków lotniczych na teren wjechał na rowerach patrol wywiadowczy - przeciwperytowy, który szybko zbadawszy teren, ogroził plamy iperytowe opisawszy na tabliczkach i czas zaiperytowania, poczem udał się na przeciwko nadjeżdżającej straży pożarnej, informując jej dowódcę o istocie i rozmiarach skutków napadu.

Wobec znacznych zadań ratowniczych, Bogucicka Ochotnicza Straż Pożarna zajęła się wyłącznie akcją ratunkową w zakresie niesienia pomocy poszkodowanym i zagrożonej ludności, wzywając do akcji przeciwpożarowej zawodową straż pożarną m. Katowic, oraz Ochotniczą Straż Pożarną w Zawadzic.

Istotnie, w kilka minut potem przybywają wspomniane straże i akcja wre w całej pełni. Na terenie uwijają się jak w ukropie strażacy w maskach, co chwila automobilowa sanitarka odwozi opatrzonych rannych. Sześć prądów, trzy drabiny mechaniczne, dwa wory ratunkowe stanowią niejako główne punkty akcji ratunkowej. Dymy i gazy trujące snujące się po terenie, praca odkażania terenu przez patrol przeciwperytowy, dają obraz niebezpieczeństwa gazowego i wielkich zadań jakie w takich wypadkach mają do spełnienia straże pożarne.

Nr 16 „Strażaka Śląskiego“ jest poświęcony sprawozdaniom. Umieszczono dane dotyczące:

- 1) Zjazdu Straży Pożarnych powiatu pszczyńskiego,
  - 2) Walnego Zgromadzenia Związku Straży Pożarnych, powiatu świętochłowskiego,
  - 3) Posiedzenia Zarządu Związku Wojewódzkiego,
  - 4) Kolejowych Kursów pożarniczych,
  - 5) Walnemu Zjazdowi Powiatowego Związku Katowice—Wieś,
- Wykaz członków Kasy strażackiej, korespondencję i artykuł o gaśnicach chemicznych składają się na całość.

W Nr 6 „Strażactwa Zawodowego“, umieszczono sprawozdanie z Walnego Zebrania członków Związku Zawodowych Oficerów Straży Pożarnych i Korpusu inspekcyjnego, odbytego w dn. 15 maja r. b. Po wyborze prezydium, zatwierdzono protokół i sprawozdania tak ogólnego jak i finansowego oraz budżetu, przystąpiono do rozważenia sprawy zmiany statutu. Po dłuższej dyskusji uchwalono wprowadzić zmianę w nazwie Związku i przyjęto nazwę „Zrzeszenie zawodowych oficerów Straży Pożarnych“. Poza tem przyjęto następującą poprawkę do § 3 punkt „d“ brać udział w pracach Gł. Związku. Na zakończenie wybrano tymczasowy Zarząd, aż do czasu nowego Walnego zebrania, które będzie zwołane po zatwierdzeniu poprawionego statutu.

W następnym artykule major Hryniewiecki omawia zasady działania silników dwutaktowych a inż. Wierczyński nowoczesną sygnalizację pożarową, inż. Tuliszkowski w dalszym ciągu swej pracy „Trzy najpraktyczniejsze przyrządy ratunkowe“ omawia wady cechujące kocz ratunkowe, „zaznaczając że niedomagania te prawie w zupełności usuwa“ skokochron na podporach umieszczony na pochyłej płaszczyźnie.

Dr. W. Zawadowski zabiera głos w sprawie niebezpieczeństwa pożaru i wybuchu błon radiograficznych, przytaczając opis pożaru w szpitalu w Cleveland, gdzie zapaliły się w archiwum błony radiograficzne z celulozy, powodując śmierć 126 osób zatrutych gazami.

Wychodzące już z użycia, wobec ustalenia nowych, przepisów o kinach, kronika pożarów i sygnalizacja tonowa zamykają numer.

W Nr 7 „Strażactwa Zawodowego“ major Hryniewiecki kończy swą pracę o zasadach działania silników dwutaktowych. Umieszczono również dokończenie artykułu Dr. Zawadowskiego w sprawie niebezpieczeństwa pożaru i wybuchu błon radiograficznych.

Dalej inż. Tuliszkowski kończy swój projekt instrukcji do ćwiczeń ze skokochronem, a także przepisy o kinoteatrach. W kronice pożarów opisano pożar więzienia w Columbus Stanu Ohio sygnalizację tonową i „Różne“ zamykają numer.

Numer 22 „Lubelskiego Dziennika Wojewódzkiego“, poświęcony jest specjalnie akcji przeciwpożarowej, oraz sprawom organizacji ochotniczych straży pożarnych na terenie województwa lubelskiego.

W dziale urzędowym przytoczono zarządzenia Wojewody lubelskiego w sprawie akcji przeciwpożarowej.

W dziale nieurzędowym: 1) sprawozdanie z działalności Zw. Straży Pożarnych Województwa lubelskiego za rok ubiegły. Okólniki; 2) w sprawie wyteżonej walki z pożarami, 3) w sprawie przeciwdziałania pożarom, 4) w sprawach organizacyjnych, 5) wytyczne planu pracy na rok 1931. 6) w sprawie budowy Domu Strażackiego, 7) regulamin współpracy z Państwowym Urzędem W.F. i P.W. wraz z okólnikiem Centrali, 8) regulamin rejonu, 9) regulamin kasy ubezpieczenia koni, 10) przepisy inspekcyjne i 11) sprawozdanie z kursu.

W numerze 27 „Walki z pożarem“ wstępny artykuł poświęcono budowie zbiorników na wodę. Następne artykuły poświęcono uroczystościom strażackim w Janowie X. Zubrzy, Chodorowie, Malczkowicach, oraz kursom na terenie województwa tarnopolskiego. Kronika pożarnicza i korespondencje zamykają numer.

W Przewodniku Pożarniczym wydrukowano okólniki Centrali

Związek poznański przystąpił do wydawania swego organu p. t. „Komunikaty Związku Straży Pożarnych województwa poznańskiego“, Czasopismo to będzie się ukazywało co miesiąc. Prenumerata wynosi zł. 4 rocznie.

W pierwszym numerze poza odezwą od redakcji umieszczono krótkie sprawozdanie za 10 letni okres oraz statut Związku.

Numer zamykają zarządzenia okólników. W numerze 2 tegoż czasopisma wstępny artykuł poświęcono celom i zadaniom straży pożarnych. Dalej umieszczono opis Okręgowego Zjazdu w Kępnie oraz sprawozdanie z działalności Związku za I półrocze b. r.

Rozporządzenia i okólniki zamykają numer.

Nowej placówce pożarniczej składamy życzenia pomyślnego rozwoju w służbie dla szczytnej idei,

Wyszedł z druku VIII tom Biblioteki „ABC Instruktora Sportowego“ p. t. „Zaprawa Marszowa“ w opracowaniu Dha Józefa Marzurka (Wydawnictwo Komendy Gł. Zw. Strzeleckiego).

Broszurka wymieniona traktuje o podstawach zaprawy (treningu) i stosunku jej do ustroju organizmu ludzkiego, tudzież pracy mięśni i serca, ponadto szczegółowo omawia technikę marszu, higienę zaprawy oraz samą zaprawę i opiekę lekarską nad zaprawą.

Cenne wskazówki z powyższej broszury czerpać można nie tylko przy przygotowywaniu się do zawodów marszowych, lecz także stosować przy innych ćwiczeniach wychowania fizycznego i strażackich. przeto „Zaprawa Marszowa“ winna znaleźć się w ręku każdego oficera technicznego, tudzież oficera straży.

Ukazała się w druku broszura opracowana przez d-ha Biedron -Kalinowskiego pt. „Wyszkolenie bojowe pojedynczego strażaka Ochotniczej Straży Pożarnej“. Pożyteczna ta praca zawiera szereg cennych wskazówek, określając czynności strażaka i metodę szkolenia. Wydawnictwo to winno się znaleźć w ręku każdego oficera.

Dla uprzytomnienia treści tej broszury przytacza się tytuły rozdziałów streszczone na 23 stronicach.

I. Wstęp: 1) Cel wyszkolenia bojowego pojedynczego strażaka, 2) Przygotowanie Komendanta Oddziału, 3) Ogólne uwagi wyszkolenia.

II. Służba wężowej linii wężowej tłocznej: 1) Określenie wężowego, 2) Obowiązki wężowego, 3) Ekwipunek wężowego, 4) Zachowanie się wężowego na stanowisku, 5) Praktyczne organizowanie ćwiczenia,

III. Służba wężowej linii wężowej ssawnej: 1) Obowiązki wężowego linii ssawnej, 2) Praktyczne organizowanie ćwiczenia.

IV. Obowiązki strażaka, na wypadek alarmu: 1) Przechowanie ekipunku osobowego, 2) Zachowanie się strażaka po alarmie, 3) Przybycie do remizy, 4) Obowiązki pierwszego przybyłego strażaka w remizie, 5) Obowiązki następnie przybyłych strażaków w remizie, 6) Sprawdzanie ułożenia sprzętu na wozach, 7) Wytożenie sprzętu z remizy, 8) Zakładanie koni do wozów, 9) Praktyczne organizowanie ćwiczeń.

V. Organizowanie sekcji bojowej: 1) Siła liczebna sekcji bojowej, 2) Dowódca sekcji bojowej, 3) Oznaka dow. sekcji bojow. 4) Karność ogniowej sekcji, 5) Sekcja w drodze do miejsca pożaru, 6) Miejsce dow. sekcji na wozie, 7) Rozdział czynności w sekcji, 8) Zachowanie się sekcji bojowej w drodze do miejsca pożaru, 9) Zatrzymanie się sekcji bojowej, 10) Przybycie sekcji bojowej na miejsce pożaru. 11) Praktyczne organizowanie ćwiczeń.

VI. Organizowanie stanowiska ogniowego sekcji i służba ratownika. 1) Podział sekcji bojowej na stanowiska, 2) Podział pożarów, 3) Obowiązki dowódcy sekcji na miejscu pożaru, 4) Obowiązki ratownika, 5) Ekwipunek ratownika, 6) Sposób pracy ratownika, 7) Obowiązki komendanta stanowiska wodnego, 8) Przeprowadzenie wywiadu ogniowego, 9) Ekwipunek wywiadowczy, 10) Określenie obiektów zagrożonych. 11) Stanowisko ogniowe sekcji, 12) Zajęcie stanowiska ogniowego sekcji, 13) Stanowisko prądownika, 14) Stanowisko toporników, 15) Miejsce dowódcy sekcji, 6) Praktyczne organizowanie ćwiczeń.

VII. Organizowanie stanowiska wodnego sekcji i służba komendanta stanowiska wodnego: 1) Stanowisko wodne sekcji, 2) Zadanie wywiadowcy wodnego, 3) Zadanie komendanta stanowiska wodnego sekcji, 4) Zadanie wywiadowcy wodnego sekcji, 5) Warunki stanowiska wodnego, 6) Zachowanie się komendanta stanowiska wodnego, 7) Praktyczne organizowanie ćwiczeń.

VIII. Obowiązki strażaka, przybyłego bezpośrednio na miejsce pożaru, 1) Obowiązki strażaka przybyłego na miejsce pożaru 2) Podział czynności przed przybyciem pierwszej sekcji, 3) Służba ratownika, 4) Służba wywiadowcy wodnego, 5) Służba porządkowa, 6) Przeprowadzenie wywiadu ogniowego, przed przybyciem pierwszej sekcji bojowej, 7) Organizacja obrony przed przybyciem pierwszej sekcji bojowej, 8) Zachowanie się obecnych na miejscu pożaru strażaków z chwilą przybycia pierwszej sekcji bojowej, 9) Obowiązki strażaka przybyłego na miejsce pożaru, po przybyciu pierwszej sekcji bojowej, 10) Praktyczne organizowanie ćwiczeń.

Przez Związek Główny wydany został zbiór instrukcji ćwiczebnych. Broszura zawiera instrukcje do ćwiczeń: 1) Instrukcja do ćwiczeń sikawką przenośną, 2) Instrukcja do ćwiczeń sikawką przenośną na dwa prądy z trójnikiem przy obsłudze 6-ciu strażaków, 3) Instrukcja do ćwiczeń sikawką przenośną z trójnikiem, 4) Instrukcja do ćwiczeń sikawką 4 kołową ze zwijadłem zdejmowanym, 5) Instrukcja do ćwiczeń sikawką 4-kołową ze zwijadłem na stałe umocowanym oraz węzłem zwiniętym w krąg, 6) Sikawka czterokołowa z dźwigniami łamanymi w poprzek wozu i drążkami umocowanymi w otworach dźwigni, 7) Sikawka czterokołowa z dźwigniami łamanymi w poprzek wozu i drążkami umocowanymi na pomoście, 8) Sikawką motorową przy obsłudze 3 ch strażaków, 9) Sikawką motorową przy obsłudze 5-ciu strażaków, 10) Sikawką motorową zdejmowaną z wozu pogotowia, 11) Sikawką motorową umieszczoną na samochodzie z tyłu na stałe, 12) Łańcuchem wodnym po ziemi, 13) Łańcuchem wodnym na 1 sze piętro lub na dach, 14) Linją węzową, 15) Drabiną przystawną lekką, 16) Dra-

biną przystawną ciężką, 17) Drabiną syst. Szczerbowskiego — dolnem przesłem, 18) Drabiną syst. Szczerbowskiego — zestawianą, 19) Drabiną syst. Szczerbowskiego — w piramidę, 20) Drabiną syst. Szczerbowskiego — jako dachową, 21) Drabiną francuską przy obsłudze 2-ch strażaków, 22) Drabiną francuską przy obsłudze 3-ch strażaków, 23) Drabiną drażkową wysuwaną, 24) Drabiną hakową typu zwykłego, 25) Drabiną hakową łańcuchem — system Łodzi, 26) Drabiną mechaniczną na dwukołowym podwoziu, 27) Drabiną mechaniczną 4-ro kołową (sposób I-szy), 28) Drabiną mechaniczną 4-ro kołową (sposób II gi), 29) Bosakiem lekkim, 30) Bosakiem ciężkim, 31) Kotwicą, 32) Tłumnicą, 33) Linką ratunkową — samoratowanie się, 34) Linką ratunkową — ratowanie osób zagrożonych, 35) Przyrządem ratunkowym Höniga, 36) Worem ratunkowym, 37) Płótnem ratunkowym.

Na nowo zrewidowane i zebrane w jedną broszurę instrukcje stają się obowiązującymi z dniem 1-go października 1930 r. i zbiór ten unieważnia wszystkie poprzednio wydane instrukcje do ćwiczeń z narzędziami. Instrukcje ćwiczebne w cenie 1 zł. 75 gr. są do nabycia w biurze Związku Wojewódzkiego w Kielcach przy ul. Sienkiewicza Nr 15, telefon 514.

Ukazał się w druku nowy regulamin umundurowania i odznaczeń zatwierdzony przez Radę Naczelną wraz z tablicą dystynkcji.

Regulamin ten wprowadza cały szereg zmian jak np. inne emblematy na guzikach, naramiennikach, klamrach do pasów galowych, czapkach i hełmach. Ustala również dystynkcję na płaszczach oraz na mundurach dla naczelników miast wydzielonych, dla naczelników rejonowych i dla członków zarządów. Przewidziane również odznaki noszone na rękawach dla specjalistów, jak sanitariusz, muzykant, prądownik, szofer, członek straży fabrycznej i t.p.

Emblematy na hełmach winny posiadać herby danego Województwa. Znaki takie dla Związku Kieleckiego zostały zamówione i są do nabycia w biurze Związku Wojewódzkiego w Kielcach przy ul. y Sienkiewicza Nr 15, telefon Nr 514.

Niniejszem zawiadamiamy, iż nakładem Wydziału Wydawniczego Głównego Związku Straży Pożarnych R. P. ukazały się w druku następujące nowe wydania:

1. Instrukcje ćwiczebne. Broszura zawiera zbiór 39 obowiązujących instrukcji ćwiczebnych. Cena sprzedażna zł. 1 gr. 50 (z przesyłką zł. 1 gr. 75).

2. Sygnalizacja gestowa. Tablica w formie 50 x 70 cm. Cena 75 gr. (z przesyłką zł. 1).

3. Regulamin umundurowania wraz z tablicą emblematów, dystynkcji i odznak dla specjalistów. Cena zł. 1 (z przesyłką zł. 1 gr. 15)

4. Barwna tablica emblematów, dystynkcji i odznak. (w formacie 50 x 65 cm.). Cena zł. 1 gr. 20 (z przesyłką zł. 1 gr. 40.)

Wydawnictwa powyższe, jako zatwierdzone przez Radę Naczelną Głównego Związku, obowiązują całe zrzeszone strażactwo

D Z I A Ł U R Z Ę D O W Y.

Kurja Biskupia w Częstochowie
L. 3034.

Okólnik Nr 66

O d p i s

Częstochowa, dn. 3.IX. 1930 r.

Do

Pana Prezesa Zw. Straży Pożarnych
Województwa Kieleckiego
w Kielcach, ul. Sienkiewicza Nr 15.

W odpowiedzi na pismo P. Prezesa z dnia 18 sierpnia b. r. L. 3086. Kurja Biskupia powiadamia, iż J. E. Ks. Biskup zgadza się na propozycję Związku Straży Pożarnych, polegającą na zbadaniu stanu bezpieczeństwa pożarowego w kościołach, wszelako w warunkiem, iż zarówno Diecezja, jak i parafia nie będzie z tego powodu obciążona jakimkolwiek wydatkiem.

Sekretarz
(—) Ks. W. Tamalka.

Wikariusz Generalny
(podpis nieczytelny).

Kurja Biskupia
Nr 2922/30

Okólnik Nr 67

O d p i s

Kielce, dnia 20 września 1930 r.

Do

Zarządu Związku Straży Pożarnych
Województwa Kieleckiego w Kielcach.

W związku z pismem W. Zarządu z dn. 18 sierpnia b. r. L. dz. 3087, Kurja najuprzejmiej powiadamia, że

Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup wyraził Swą zgodę na zbadanie przez specjalne Komisje Związku Straży stanu bezpieczeństwa pożarowego w kościołach na terenie Diecezji Kieleckiej i w tym celu wydał odnośne zarządzenie do XX Proboszczów i Rektorów Kościołów.

Kanclerz
(—) Ks. A. Żrątek.

Wikariusz Generalny Infułat
(podpis nieczytelny).

Kurja Diecezjalna Sandomierska
Sandomierz, dnia 10 września 1930 r.
L. 3811/30.

Okólnik Nr 68

O d p i s

W sprawie: badania warunków bezpieczeństwa przeciwpożarowego w kościołach.

Do

Związku Straży Pożarnych
Województwa Kieleckiego
w Kielcach ul. Sienkiewicza 15.

W odpowiedzi na pismo Związku, skierowane do Ks. Biskupa Sandomierskiego pod datą 18 sierpnia r. b. Nr 3088, Kurja Diecezjalna uprzejmie komunikuje, że tużtejsza Władza Diecezjalna najchętniej zgadza się na zbadanie przez Komisję Związku Straży Pożarnych stanu bezpieczeństwa pożarowego w kościołach Diecezji San-

domierskiej. Odpowiednie też w tym celu powiadomienie zostanie umieszczone w rozporządzeniach dla Duchowieństwa, które ukażą się w druku pod koniec bieżącego miesiąca dopiero. Z tych też względów byłoby może pożądanem, by oględziny powyższe świątyń rozpoczęły się dopiero z początkiem przyszłego miesiąca.

Kanclerz Kurji Radca Kurji
(*podpis nieczytelny*). (*podpis nieczytelny*).

O K Ó L N I K Nr 69

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr IV O d p i s
L. 7025/Fil. Mat. Int. Łódź, dn. 13.IX.1930 r.
R. 807. Współpraca wojsk. straży
pożarnych z ochotn. strażami cywil.

Do

Pana Prezesa Zarządu Zw. Straży Pożarnych
Województwa Kieleckiego
w Kielcach, ul. Sienkiewicza 15.

Na pismo Nr 3132 z dnia 20.VII b. r.

Zawiadamiam, że wydałem polecenie Komendantom Garnizonów O. K. IV w sprawie nawiązania kontaktu przez komendantów wojskowych straży pożarnych z powiatowymi instruktorami pożarnictwa ochotniczego, w celu uzgodnienia systemu szkolenia oraz działania wojsk. straży ze strażami ochotniczymi.

Dowódca Okręgu Korpusu Nr IV
w/z (—) *Olszyna Wilczyński*
Generał Brygady

Małachowski
Generał Brygady.

O K Ó L N I K Nr 70

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr V O d p i s
S Z T A B Kraków, dn. 3.IX. 1930 r.
L. dz. 49529/Og. Org.
R. 186. Współdziałanie wojsk. straży
pożarnej z ochotn. strażami pożarnymi
cywilnymi.

Związek Straży Pożarnych
Województwa Kieleckiego
Kielce, ul. Sienkiewicza Nr 15.

Na tamt. L. 3133/30.

Zawiadamiam, że Dowódca O. K. wydał już swego czasu Komendantom Garnizonów zarządzenie odnośnie organizowania kursów przeciwpożarowych.

Kursa te winni Komendanci Garnizonów organizować w terminach półrocznych przy współudziale i w porozumieniu z odnośnymi władzami cywilnymi.

Odnośne pismo otrzymał również Pan Wojewoda Kielecki za L. 5091/Og. Org. t.jn./27 r. z prośbą o wydanie podległym sobie organom polecenia wydanej współpracy i pomocy w tej akcji.

z r. Szef Sztabu
(—) w/z *Czopp*
major dyplom.

O K Ó L N I K Nr 71

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr X O d p i s
S Z T A B Przemyśl, d. 29.VIII.30 r.
L. dz. 23100/Org. adm.
Współdziałanie wojsk. straży pożarnej
z ochotn. cywil.

w/g rozdzielnika.

Celem uzgodnienia metod i sposobu szkolenia oraz koordynacji pracy wojsk. pogotowia straży pożarnej wraz ze strażami pożarn. cywilnymi, polecam Komendantom Garnizonów, aby podlegli im Komendanci pogotowia straży pożarnej, weszli w ścisły kontakt z powiatowymi instruktorami pożarnictwa na terenie województwa kieleckiego zaś na terenie województwa lwowskiego z Komendantami ochotniczych straży pożarnych danej gminy (miasta).

Równocześnie podaję do wiadomości, że na terenie Wojew. Kielce, w każdym powiecie, instruktor pożarniczy ma swoją siedzibę w Sejmiku.

Dowódca Okręgu Korpusu Nr X
(—) inż. *A. Galica*
Generał Brygady.

O K Ó L N I K Nr 72

Główny Związek Straży Pożarnych R.P.
Warszawa, Poznańska 11, m. 5.
O k ó l n i k Nr 45.

I. Reprezentacja Strażactwa na zewnątrz.

Stosownie do postanowień, zawartych w § 2 i 10-ym regulaminu wewnętrznego, Związki Wojewódzkie winne są kierować wszystką korespondencją, przeznaczoną dla władz lub instytucyj centralnych, za pośrednictwem Głównego Związku. O formie wystąpienia w imieniu zainteresowanego Związku, decyduje każdorazowo Zarząd Główny, względnie jego Prezydjum.

a) w szczególności należy zwracać baczną uwagę, aby poszczególne straże pożarne, względnie okręgi przestrzegały postanowień regulaminu wewnętrznego, zdarzają się bowiem liczne wypadki kierowania przez strażę lub grupy ich członków — do najwyższej postawionych osób w państwie — pism próśb bądź zażaleń w formie wręcz niedopuszczalnej i kompromitującej Związek obszarowy, z którego taki list wyszedł. Zdarza się również, iż do władz, wgl. do poważnych instytucyj wysyłane są zaproszenia, wgl. pisma lub ich odpisy — odbite nieczytelnie i na nieodpowiednim papierze, jak np. karta wydartą z zeszytu i t. p. Z tych to względów niezbędna jest kontrola, którą Związki Wojewódzkie obowiązane są roztoczyć nad wszelkiego rodzaju wystąpieniami straży pożarnych z ich terenu.

b) w wyjątkowych wypadkach, w których poszczególne straże pożarne wgl. Związki — obowiązane będą złożyć jakimkolwiek władzom centralnym, na mocy decyzji tychże, zaświadczenia lub sprawozdania — odpisy pism należy przysyłać do Związku Wojewódzkiego, wgl. jeżeli polecenie dotyczy Związku Wojewódzkiego — należy przysyłać do Głównego Związku do wiadomości

II. Zawiadomienia o posiedzeniach oraz nadsyłanie protokołów budżetowych i sprawozdań.

Stosownie do § 4 (Ust. 1 i 2) Regulaminu Wewnętrznego, Związki Wojewódzkie obowiązane są przysyłać do Głównego Związku plany działalności i budżety oraz sprawozdania z działalności i kasowe.

a) celem usystematyzowania prac strażactwa, zwłaszcza w zakresie organizacyjnym i wyszkolenia — winny Związki Wojewódzkie wniknąć w programy prac okręgów i po skontrolowaniu ich prawidłowości, dostosować je tak, aby złączone razem i uzupełnione programem Związku Wojewódzkiego, stanowiły całość zamierzonej przez Związek Wojewódzki pracy. Stąd też ostateczny, prawidłowo opracowany program działalności Związku Wojewódzkiego winien obejmować nie tylko pracę samego Związku Wojewódzkiego, ale również wszystkie ważniejsze prace okręgów.

b) za dokładność i punktualność w przygotowaniu programów i planów działalności odpowiedzialny jest służbowo korpus techniczny, a w pierwszej mierze pp. inspektorzy wojewódzcy.

III. Zmiana statutów Głównego Związku, Związków Wojewódzkich i Okręgowych.

Zatwierdzanie ostateczne zmian i uzupełnień, wprowadzonych do statutów przez Związki Wojewódzkie, należy,

na podstawie § 10 p. „a” statutu Głównego Związku do uprawnień Rady Naczelnej. Analogiczne postanowienie zawiera również § 10 statutu wzorowego dla Związków Wojewódzkich.

a) wnioski dotyczące zmiany statutu Okręgu (statutu Związku Okręgowego, wzgl. regulaminów Naczelnictw Okręgowych) po uchwaleniu ich przez Walne Zgromadzenie Okręgu, winny być wniesione na porządek obrad najbliższego posiedzenia Rady Związku Wojewódzkiego, z zachowaniem wszakże terminów obowiązujących przy zgłaszaniu wniosków.

Wniosek Okręgu przesyła następnie Zarząd Związku Wojewódzkiego, wraz z opinią Rady Związku do Głównego Związku tak, aby mógł on być zakomunikowany Radzie Naczelnej w sposób przewidziany w ust. 3 § 45 regulaminu wewnętrznego Głównego Związku.

b) wnioski dotyczące zmiany statutu Związku Wojewódzkiego należy po uchwaleniu ich przez Radę danego związku — przesłać do Głównego Związku. Wnioski te podaje się do wiadomości Radzie Naczelnej w sposób przewidziany w ust. 3 § 45 regulaminu wewnętrznego Głównego Związku.

c) zatwierdzenie przez Związki Wojewódzkie lub Okręgowe zmian statutowych u władz administracyjnych przed zatwierdzeniem ich przez Radę Naczelną, jest niedopuszczalne, jako sprzeczne z postanowieniem 18 § statutu wzorowego dla Związków Wojewódzkich oraz § 13 ust. 3 statutu wzorowego dla Związku Okręgowego.

Po zatwierdzeniu przez władze zmienionego lub uzupełnienia statutu należy przesłać jeden egzemplarz do Głównego Związku.

d) wnioski o zmianę statutu Głównego Związku należy zgłaszać w sposób określony w § 45 regulaminu wewnętrznego ust. 1 i 2.

O K Ó L N I K Nr 73

Główny Związek Straży Pożarnych R.P.

Warszawa, Poznańska 11, m. 5.

O k ó l n i k Nr 46.

Kursy pożarnicze.

Ze sprawozdań i komunikatów poszczególnych Związków Wojewódzkich oraz osobiście przeprowadzonych inspekcji Związków Wojewódzkich zauważyłem, że korpus techniczny nie zawsze przestrzega regulaminu kursu przy przeprowadzaniu 5, 8 i 14-dniowych kursów pożarniczych.

Między innymi brakami zauważyłem, że na kurs dopuszcza się zwykle większą ilość uczestników, aniżeli przewiduje regulamin i nakazują względy praktyczne. W myśl regulaminu oraz ze względów praktycznych dopuszczalną ilość uczestników kursu na jednego instruktora może być najwyżej 30 — 35 osób. Większej ilości bowiem uczestników jeden członek nie obejmie należycie. Rozumiem w zupełności że chodzi tu korpusowi technicznemu o wyszkolenie jaknajwiększej ilości strażaków oraz wzmoczenie propagandy i zainteresowania akcją przeciwpożarową społeczeństwa. Stwierdzić jednak należy, że praca ta pod względem fachowym nie daje należytych rezultatów, szczególnie przy wyszkoleniu praktycznym. Ze względu na rozprężenie, które w większych zbiorowiskach, przy braku sił inspekcyjnych musi mieć miejsce, kurs taki nie jest bynajmniej propagandą pożarnictwa, w konsekwencji zatem mija się z celem, nie osiąga bowiem zamierzonych rezultatów.

Obecnie winniśmy przejść do masowego szkolenia, do szkolenia ściślejszego jednostkowego wybierając na kurs oficerów i podoficerskich kandydatów zaufanych, pracowitych

i dających pełną gwarancję pracy dla naszej organizacji. Tym sposobem podniesiemy poziom fachowy u poszczególnych jednostek kierowniczych (oficerów i podoficerów), od których przedewszystkiem zależy dalsze podniesienie obrony przeciwpożarowej.

Wskazując na powyższe, uważam, że w wypadku zgłoszenia się większej ilości uczestników kursu należałoby raczej przeprowadzić dwa kursy, ewentualnie dodać jeszcze jedną siłę korpusu technicznego, aby w ten sposób przeprowadzić kurs należycie.

O K Ó L N I K Nr 74

Związek Straży Pożarnych
Województwa Kieleckiego

Tymczasowy regulamin manewrów rejonowych.

Załącza się do zastosowania poniższy tymczasowy regulamin manewrów rejonowych:

§ 1. Manewry rejonowe straży pożarnych zarządzane są celem stwierdzenia rzeczywistej sprawności: alarmowej, zbiórkowej, zaprzęgowej, taktycznej a jednocześnie stwierdzenia niedomagań w celu udoskonalenia.

§ 2. Manewry rejonowe zatwierdzone na wniosek Naczelnika rejonu przez zarząd okręgowy, pozostają w ścisłej tajemnicy, w odniesieniu do miejsca, czasu i zainteresowanych straży.

§ 3. Skład sztabu rejonów jest następujący:

- a) Delegat Zarządu Okręgowego z pośród czynnych doświadczonych oficerów straży, jako przewodniczący sztabu;
- b) Instruktor okręgowy;
- c) Naczelnik rejonu jako kierownik manewrów;
- d) Trzech do pięciu oficerów strażackich, zaproszonych z innych rejonów lub okręgów jako rozjemców.

§ 4. Zadanie taktyczne i plan manewrów opracowuje instruktor okręgowy, zatwierdza zaś zarząd okręgowy.

§ 5. Po przybyciu na miejsce plan ten wręcza przewodniczący sztabu rozjemcom. Po uzgodnieniu szczegółów przez sztab, instruktor okręgowy na rozkaz przewodniczącego zarządza alarmowanie straży, stosownie do przepisu i miejscowych zwyczajów. Dla łatwiejszego zaalarmowania zaleca się użycie świec dymowych.

§ 6. Dowódcy pierwszej przybyłej straży, przewodniczący sztabu, wręcza zadanie taktyczne i pokrótce objaśnia założenia manewrów i warunki ich przeprowadzenia. Po zorientowaniu się w sytuacji, dowódca ten rozpoczyna akcję. Następnie przybywające straże przy meldowaniu się dowódcy pierwszej przybyłej straży, otrzymują od tegoż jako dowódcy całości zarządzenia dotyczącego prowadzenia akcji.

§ 7. Przewodniczący przydziela rozjemców do dowódców poszczególnych straży lub na poszczególne odcinki.

§ 8. Rozjemcy w czasie trwania akcji notują ściśle swoje spostrzeżenia, zaś po wstrzymaniu akcji, wykreślają na posiadanych planach, sytuację rozstawienia taboru linii węzowych, stanowisk prądowników i t.p. szczegółów.

§ 9. Zakończenie manewrów sygnalizuje instruktor z polecenia przewodniczącego sztabu, zakończenie ćwiczeń ma dwa momenty:

- a) przerwanie działania jak: zatrzymanie wody, unieruchomienie wody, unieruchomienie strażaków i sprzętu;

b) zwinięcie całego taboru i ustawienie się do przeglądu w kolejności przybycia na alarm.

§ 10. Po zakończeniu ćwiczeń sztab dokonykuje szczegółowego przeglądu taboru i obsady, ewentualnie przyjmuje defiladę, poczem odbywa się odprawa dowódców straży biorących udział w manewrach pod przewodnictwem przewodniczącego sztabu. Na odprawie rozjemcy zgłaszają swe uwagi i krytykują akcję dowódców. Ci ostatni mają prawo wyjaśnić poddane krytyce punkty i motywować swój plan akcji.

§ 11. Po zakończonej odprawie, sztab udaje się na naradę, na której ustala protokularnie rezultaty manewrów i sprawność poszczególnych straży wyszczególniając zasadnicze błędy; wyniki ogólne ogłasza zarząd okręgowy okólnikowo.

§ 12. Technika przygotowania manewrów jak: kolor chorągiewek, oznaczających różne momenty, kierunek wiatru i t. p. winna być wzorowana na regulaminie za wodów.

§ 13. Instruktor okręgowy wykorzystuje rezultaty manewrów do wniosków: 1) o usprawnienie środków alarmowych, 2) współpracy policji ze strażami, 3) o niedomaganiach zaprzęgów i ekwipunku, 4) zaopatrzenie w wodę, 5) wyszkolenie poszczególnych straży oraz 6) orientacji dowódcy.

Przy ćwiczeniu należy uważać na: 1. odpowiednie zatrzymywanie się drużyny, 2. na wywiad i kontakt z wywiadem, 3. zrozumiałe i zdecydowane wydawanie rozkazów, 4. na spokojne i szybkie rozwiązanie akcji, 5. na zabezpieczenie drogi dla ratujących się ludzi z płonącego obiektu, 6. na zabezpieczenie strażaków stosownie do grożących im okoliczności, 7. na odpowiednie zastosowanie sygnalizacji, 8. na posterunki poszczególnych grup, 9. na stanowisko i pracę prądowników, 10. na zabezpieczenie linii węzowych. 11. na odpowiednie dostarczenie wody, przy wyzyskaniu najlepszego sposobu, stosownie do rozporządzalnych środków, 12. na łączność poszczególnych grup, 13. na najskuteczniejsze i najszybsze opanowanie sytuacji, 14. na usuwanie przeszkód, 15. na niestwarzanie przeszkód i zatorów w czasie akcji.

OKÓLNİK Nr 75

Regulamin Rejonu.

Podaje się do wiadomości Regulamin rejonu zatwierdzony przez Radę Naczelną z poleceniem wprowadzenia go w życie i dokonania wyboru i zatwierdzenia naczelników rejonowych.

Jednocześnie odwołuje się obowiązujący dotąd tymczasowy regulamin dla rejonów.

REGULAMIN REJONU

I. Teren działalności i cele.

§ 1. Teren działalności Okręgowego Związku Straży Pożarnych dzieli się na Rejony, ilość i granice, których każdorazowo ustala Zarząd Okręgu;

§ 2. Celem podziału na Rejony jest współdziałanie i pomoc w pracach Związku Okręgowego na swym terenie przez:

- a) Organizowanie zjazdów ćwiczebnych i przeprowadzanie manewrów taktycznych;
- b) dopilnowanie przestrzegania w O. S. P. jednolitych zasad bojowego ustroju, stosowania regulaminów i instrukcyj ćwiczebnych;

- c) pomoc w organizowaniu i prowadzeniu w O.S.P.— P. W. i W.F. oraz obrony przeciwgazowej, a także zawodów z powyższych dziedzin;
- d) utrzymanie straży w stałej gotowości bojowej;
- e) czuwanie nad wystarczającym zaopatrzeniem wodnym w rejonie;
- f) zapewnienie jednolitego dowództwa na pożarach, w których udział bierze kilka straży.

II. Władze Rejonu.

§ 3. Władzą Rejonu w zakresie niniejszego regulaminu jest Naczelnik Rejonu, jego organem doradczym— Rada Sztabowa;

§ 4. W skład Rady Sztabowej wchodzi naczelnicy poszczególnych straży, przydzielonych do Rejonu, Naczelnik Rejonu i jego pomocnik.

§ 5. Do zakresu działalności Rady Sztabowej należy:

- a) wybór czterech kandydatów na Naczelnika Rejonu i pomocnika;
- b) uchwalanie wniosków do Zarządu Okręgowego;
- c) opinjowanie o sporach pomiędzy strażami, jako instancja 1-sza;
- d) opracowanie planów działalności Rejonów;
- e) opracowanie sieci straży w Rejonie;
- f) opracowanie planu ćwiczeń szkolnych;
- g) opracowanie planu ćwiczeń bojowych;
- h) opracowanie planu zaopatrzenia straży w sprzęt i narzędzia;
- i) opracowanie planu zabezpieczenia wodnego na terenie;
- k) opracowanie i uzgodnienie planu współdziałania straży na wypadek katastrof żywiołowych;
- l) opracowanie programu i oznaczenie miejsca zjazdów ćwiczebnych i zawodów;
- ł) opracowanie sposobu dostarczania koni;
- m) ocena akcji ratowniczej przy poszczególnych pożarach na podstawie raportów, złożonych przez dowodzących akcją;
- n) omówienia planów akcji ratunkowej wyjątkowo niebezpiecznych obiektów i miejscowości;

§ 6. Radę Sztabową zwołuje naczelnik Rejonu przynajmniej raz na 3 miesiące.

U w a g a: Radę Sztabową zwołuje Naczelnik Rejonu również na żądanie Związku Okręgowego.

§ 7. Na posiedzeniu Rady Sztabowej, zwołanej na żądanie Związku Okręgowego, przewodniczy delegat Związku Okręgowego.

§ 9. Obrady Rady Sztabowej Rejonu mają charakter odpraw, w dyskusji mogą być zgłaszane zapytania, uwagi i wnioski, które nie podlegają głosowaniu. W razie nieprzyjęcia wniosku przez przewodniczącego i odmówienia udzielenia wyjaśnienia,—zainteresowany członek Rady Sztabowej może pisemnie odnieść się do Zarządu Związku Okręgowego.

§ 10. Posiedzenia Rady Sztabowej winne być zwołane przynajmniej na 4 doby przed terminem i są ważne przy obecności każdej ilości członków.

§ 11. Nieobecność na posiedzeniach Rady Sztabowej winna być na następnym posiedzeniu usprawiedliwiona.

§ 12. Naczelnika Rejonu i jego pomocnika zatwierdza na okres 3-letni Zarząd Związku Okręgowego z pośród 4-ch kandydatów na każde stanowisko wybranych przez Radę Sztabową.

§ 13. Naczelnik Rejonu winien posiadać następujące kwalifikacje:

- a) wykształcenie — conajmniej w zakresie szkoły powszechnej.
- b) odbytą służbę wojskową.
- c) praktykę strażacką — pełnienie przynajmniej w ciągu 5 lat funkcji samodzielnego dowódcy;
- d) ukończony najwyższy kurs oficerski przewidziany dla danego terenu;

Zarząd Związku Okręgowego może odstąpić od wymienionych warunków w wyjątkowych wypadkach, pomijając nie więcej, jak 2 z wyżej wymienionych warunków, (od a do d).

Naczelnik Rejonu obowiązany jest ukończyć wszystkie kursy uzupełniające, jakie dany okrąg na swym terenie zorganizuje.

§ 14. Naczelnik Rejonu może ustąpić przed upływem 3-letniego terminu:

- a) na własne żądanie;
- b) na mocy decyzji Zarządu Związku Okręgowego.

§ 15. W razie ustąpienia Naczelnika Rejonu — obowiązki jego przyjmuje jego pomocnik, który wyznacza termin po siedzenia Rady Sztabowej dla obrania nowego Naczelnika Rejonu, co winno być uskutecznione w przeciągu jednego miesiąca.

§ 16. Naczelnik Rejonu lub jego pomocnik może być zwolniony lub zawieszony w czynnościach przez Zarząd Związku Okręgowego za:

- a) nieudolne prowadzenia prac Rejonu;
- b) parokrotne niewykonanie zarządzeń Władz Związkowych;
- c) nieodpowiednie zachowanie się, dyskretujące korporację.

§ 17. Naczelnik Rejonu zawieszony lub zwolniony przez Związek Okręgowy, ma prawo odwołania się do Zarządu Związku Wojewódzkiego przyczem w wypadkach zawieszenia, o ile sprawa nie została w przeciągu 2-ch miesięcy definitywnie załatwiona.

§ 18. Do zakresu działalności Naczelnika Rejonu należy:

- a) zwoływanie posiedzeń Rady Sztabowej;
- b) komenda nad wszystkimi strażami, znajdującymi się na terenie Rejonu podczas ćwiczeń, pożarów zjazdów i wspólnych uroczystości;
- c) kontrola taborów i ekwipunku drużyn;
- d) kontrola zabezpieczenia wodnego;
- e) kontrola gotowości bojowej;
- f) zarządzenia ćwiczeń szkolnych i taktycznych wszystkich drużyn;
- g) wyznaczenie po porozumieniu się z Radą Sztabową czasu i miejsca zjazdów i manewrów ćwiczebnych, po uzgodnieniu z planem działalności Okręgu;
- h) współdziałanie przy organizowaniu ćwiczeń konkursowych i zawodów, tak strażackich, jak i P.W. i W.F.
- i) udział w posiedzeniach Zarządu i Rad Sztabowych poszczególnych straży z prawem głosu doradczego poza kolejnością;
- j) udział w gminnych komisjach ogniowych.

§ 19. Naczelnikowi Rejonu przysługują wszystkie uprawnienia w stosunku do wszystkich strażaków w terenie rejonu jakie przewiduje regulamin służby wewnętrznej dla naczelników straży w stosunku do korpusu straży.

§ 29. Naczelnik Rejonu może mianować sobie do bezpośredniej pracy adjutanta z pośród oficerów Straży Rejonu:

§ 21. Pomocnik naczelnika rejonu zastępuje naczelnika w czasie jego nieobecności, a wchodzi we wszystkie jego prawa w razie jego choroby, wyjazdu, zawieszenia w czynnościach lub zwolnienia, do czasu wybrania nowego naczelnika.

O K Ó L N I K Nr 76

Przyjmowanie interesantów przez Prezydium Zarządu.

Podaje się do wiadomości, iż w związku z przeniesieniem siedziby Związku Wojewódzkiego do Kielc (ul. Sienkiewicza 15, telefon Nr 514) druh prezes Zdzisław Przyjałkowski będzie osobiście przyjmował interesantów w środy od godz. 10 — 14, zaś druh viceprezes Wacław Zwirski w piątki.

O K Ó L N I K Nr 77

Przeniesienie „Życia Strażackiego”.

Wobec przeniesienia biura Związku Wojewódzkiego i skoncentrowania wszystkich agend w Kielcach, zmienił się adres redakcji i administracji „Życia Strażackiego”, które obecnie ma siedzibę w Kielcach, przy ul. Sienkiewicza 15, telefon Nr 514. Redakcja będzie spoczywała w rękach Prezydium Zarządu Związku Wojewódzkiego. Jako redaktor odpowiedzialny będzie podpisywać „Życie Strażackie” inspektor Związku Józef Drzewiecki.

O K Ó L N I K Nr 78

Wysyłka „Życia Strażackiego”.

„Życie Strażackie” winno być rozsyłane bezwzględnie po otrzymaniu, przez okręgi bezpłatnie, po jednym egzemplarzu wszystkim strażom, delegatom do Rady Wojewódzkiej, członkom Zarządów Okręgowych, Wydziałom Sejmikowym, Komendantom Policji powiatowym i miejskim, magistratom, gminom i inspektorowi P.Z.U.W. Wszyscy inni członkowie straży winni prenumerować bezpośrednio w administracji „Życia Strażackiego”, opłacając zł. 12 rocznie.

O K Ó L N I K Nr 79

Przestrzeganie statutów i regulaminów.

Wobec zdążających się odchyłeń od obowiązujących przepisów, zwraca się uwagę, iż tak okręgi, jak poszczególne straże, oraz czynni członkowie obowiązani ściśle stosować się do statutów i regulaminów, oraz instrukcyj. Jest to niezbędne dla jednolitości naszej korporacji i przestrzeganie tych zasad we wszelkich przejawach naszej działalności jest nieodzowne.

O K Ó L N I K Nr 80**Kalendarz kieszonkowy na rok 1931.**

Postanowiono wydać na rok 1931 w porozumieniu z redakcją „Strażaka Śląskiego” kalendarz kieszonkowy. Wydawnictwo to będzie ułożone w ten sposób, że stanie się nieodzownym podręcznikiem dla każdego strażaka interesującego się sprawami pożarniczymi.

Chcąc wydać ten kalendarz przed końcem roku bieżącego, zwracamy się do Zarządów Okręgowych z prośbą o nadesłanie najpóźniej w październiku poniższego materiału:

- 1) fotograficzną grupę formatu pocztówkowego wraz z wykazem imiennym członków Zarządów Okręgowych.
- 2) ścisły terminarz na 1931 rok: Walnych zebrań, okręgowych zawodów rejonowych i okręgowych kursów, odpraw oficerskich i ważniejszych uroczystości w poszczególnych strażach.
- 3) wykaz straży założonych w roku bieżącym, przybliżone zapotrzebowanie ilości egzemplarzy kalendarza.
- 4) jednocześnie zaznacza się, że dane nie nadesłane w wyznaczonym terminie nie będą umieszczone w kalendarzu.

O K Ó L N I K Nr 81**Badania przyrządów pożarniczych.**

Zwracamy uwagę na konieczność poddania przyrządów i przyborów pożarniczych próbie wytrzymałości. Wchodzi szczególnie w rachubę pasy bojowe, liny, wszelkie drabiny oraz przyrządy ratownicze, jak wór, płótno i przyrząd Koeniga.

Drabiny mechaniczne winny być poddane próbie po rozciągnięciu na całą wysokość przez stopniowe przyczepianie się czterech strażaków do liny umocowanej na ostatnim szczeblu drabiny. Szczegółowemu zbadaniu należy poddać wszelkie części drabiny.

Drabiny hakowe winny być badane na wytrzymałość haka, przez obciążenie zawieszoną w oknie drabiny ciężarem 200 kg. Następnie drabina ułożona poziomo na dwóch stawidłach winna być w środku obciążona ciężarem 75 klg.

Drabiny przystawne, drążkowe, rozsuwane, bada się również przez obciążenie w środku drabiny ciężarem 75 klg., przy czym przy drabinach kilkuprzęsłowych bada się wszystkie przęsła. Zważać należy, aby końce przęsła spoczywały na równej wysokości.

Pasy bojowe należy badać po ucpepień ich za karabiner przez obciążenie ciężarem 200 klg.

Liny powinny być poddane próbie wytrzymałości przez umocowanie do liny rozwieszanej w dół ciężaru 300 klg. na przeciąg pół godziny.

Liny przyrządu ratowniczego winny być badane jak zwykłe liny strażackie, inne przyrządy ratownicze winny być poddane szczegółowemu przeglądowi i próbie wytrzymałości.

Spostrzeżone podczas prób winne być natychmiast usunięte. Przybory osobistego użytku jak pasy i liny, przy których stwierdzono chociażby najdrobniejsze braki, winny być bezwzględnie wycofane z użytku.

Inne przyrządy i przybory pożarnicze winny być również badane, szczególnie przyrządy czterokołowe, przy których nacisk należy kłaść na zbadanie kół, a przy sikawkach ręcznych również na działanie mechanizmu.

O K Ó L N I K Nr 82**Loterje na rzecz S. P. O.**

Zaszedł wypadek ukarania wysoką grzywną kilku członków straży pożarnej za niezgłoszenie loterii fanto-

wej, urządzonej na zabawie strażackiej. Podajemy wobec tego do wiadomości, że wszelkie chociażby najdrobniejsze loterie fantowe, do których sprzedaje się losy o małej wartości, wymagają zezwolenia, chociażby fanty, które mają być wylosowane, otrzymała straż jako dary.

Jeżeli wartość losów, która ma być sprzedana, wynosi do 1000 zł. należy wnieść o zezwolenie i opłacić potrzebny stempel do Urzędu Skarbowego kompetentnego dla danego powiatu. Jeżeli natomiast wartość losów przekracza sumę zł. 1000, należy wnieść o zezwolenie do Izby Skarbowej.

Ścisłe przestrzeganie tego zarządzenia leży w interesie członków straży, gdyż kary przewidziane ustawą są bardzo dotkliwe.

O K Ó L N I K Nr 83.**Środki zapobiegawcze przeciw klęsce pożarowej.**

W związku z katastrofalnym wzrostem pożarów zwłaszcza masowych oraz ze względu na wielkie straty pogorzelowe zarówno Władze jak i społeczeństwo zwracają się w tej ciężkiej chwili do strażactwa o ratunek, o pomoc, o zaradzenie złemu.

Musimy tedy wyteńczyć wszystkie siły i wykorzystać środki zmierzające do opanowania klęski pożarowej, przez zastosowanie środków zapobiegawczych i usprawnienia akcji ratunkowej.

Pamiętajcie druhowie, że honor naszej Korporacji nakazuje, abyśmy nadziei społeczeństwa nie zawiedli, aby gotowość bojowa Straży Pożarnych stanęła na wysokości zadania.

Zarząd Związku Wojewódzkiego, jak to widać z protokołu № 6, wystąpił do Urzędu Wojewódzkiego z szeregiem wniosków o zastosowaniu środków zapobiegawczych, jednocześnie postanowiono włożyć obowiązek na Zarządy okręgowe, aby podjęły intensywną pracę w tym zakresie.

1. Polecie instruktorom i naczelnikom rejonowym dokonywania lotnych inspekcji straży z zarządzeniem fałszywych alarmów, w celu zbadania gotowości bojowej, sprawności, wyszkolenia, sygnalizacji alarmowej, oraz stanu narzędzi i remizy.

2. Wzmocnić nadzór nad przestrzeganiem przez mieszkańców przepisów pożarowych.

3. Ożywić działalność Komisji przeciwpożarowych Gminnych przez zarządzenie, aby obowiązki wymienione w regulaminie, były ściśle i w całej rozciągłości wykonane. Jednocześnie należy polecić delegatom straży do tych Komisji, aby zaprojektowali dokonanie kontroli wszystkich budynków na terenie działalności Komisji badając bezpieczeństwo pożarowe w zakresie budowy i wycieru kominów, odległość stogów, suszenia na strychach i piecach, przechowywania łatwopalnych materiałów, zaopatrzenia w wodę, utrzymania w należyty porządku przepisanych narzędzi przeciwpożarowych, zapewnienia strażom sprzężaju i t. p. środków zapobiegawczych.

4. Podjąć kroki w celu propagandy ostrożnego obchodzenia się z ogniem i stosowania środków zapobiegawczych.

5. Dokonać rewizji zatwierdzeń przez okrąg naczelników straży z podaniem Związkowi Wojewódzkiemu wykazu imiennego naczelników i zastępców straży miejskich z zaznaczeniem daty ich zatwierdzenia.

6. Przyspieszyć wprowadzenie w życie nowego regulaminu dla naczelników rejonowych.

7. Organizować manewry rejonowe na zasadzie tymczasowego regulaminu manewrów.

8. Zalecić strażom posiadającym niedostateczne wyposażenie a zwłaszcza małą ilość węży, aby wystąpiły za pośrednictwem okręgu z podaniami do Sejmiku, Gmin i P.Z.U.W. z prośbą o zasiłki na nabycie potrzebnych przedmiotów, które należy wymienić w podaniu.

Wszystkie powyższe zarządzenia, winny być jaknajrychlej w prowadzone w życie, przytem zaznacza się, że stosownie do uchwały Zarządu inspektor ma polecenie dokonać w najbliższej przyszłości inspekcji okręgów, w celu zbadania w jakim zakresie zostały wykonane powyższe zarządzenia dotyczące środków zepobiegawczych.

O K Ó L N I K Nr 84.

W sprawie współdziałania w wojskowych strażach pożarnymi.

Konieczność ściślejszego zespolenia i ujednostajnienia pracy przeciwpożarowej na poszczególnych terenach—wskazuje na potrzebę współdziałania komendantów wojskowych straży pożarnych ze Związkami straży, a w szczególności z instruktorami pożarniczymi. Wynikiem współdziałania winno być osiągnięcie jednolitego wyszkolenia wojskowych straży pożarnych na podstawie regulaminów Gł. Związku oraz usystematyzowanie współpracy wojskowych straży z cywilnymi na wypadek pożaru.

Niektóre Związki Straży pożarnych sprawę tę uregulowały na swoim terenie, osiągając tem samem dodatnie wyniki w postaci zbliżenia się straży pożarnych wojskowych do cywilnych i wzajemnej współpracy.

W myśl powyższego—winny poszczególne Związki okręgowe zwrócić się do dowódców garnizonów z wnioskiem przeszkolenia drużyn i omówienia sposobu współpracy przy pożarach.

O K Ó L N I K Nr 85.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe Świątyni Pańskich.

W trosce o bezpieczeństwo przeciwpożarowe Świątyni Pańskich zwróciliśmy się do ich Eksceleńcy Księża Biskupów z prośbą o upoważnienie do zbadania stanu bezpieczeństwa kościołów.

Badanie to winno być dokonane przez Komisję w skład której winni wejść, naczelnik miejscowej straży, oraz instruktor okręgowy. Komisja po zbadaniu winna swe uwagi odnotować w sporządzonym protokole według wzoru podanego w Nr 24 z dnia 20 lipca b.r. przeglądu pożarniczego. Jeden odpis tego protokołu winien pozostać w straży, drugi należy wręczyć Księdzu Proposzcowi, trzeci przesłać do Związku Wojewódzkiego.

Ze względu na duże niebezpieczeństwo należy rówdokonać inspekcji synagog tymże systemem.

O K Ó L N I K Nr 86.

Nowy regulamin umundurowania.

Główny Związek wydał nowy regulamin umundurowania. Należy dołożyć starań, aby z końcem roku bieżącego przepisane zmiany zostały wprowadzone. Jednocześnie zaznaczamy, iż jako herb Związku Województwa Kieleckiego przyjmujemy herb sandomierski zastosowany w samorządzie na naszym terenie. Regulaminy i wszelkie nowe dystynkcje zamawiać można w biurze Związku.

O K Ó L N I K Nr 87.

Przeniesienie biura Związku do Kielc.

Podaje się do wiadomości, iż z dniem 1 sierpnia 1930 r. biuro Związku Wojewódzkiego przenosi się z Sosnowca do Kielc i mieścić się będzie przy ulicy Sienkiewicza Nr 15 od frontu, telefon Nr 514.

Skrócony adres telegraficzny „Pożarnictwo—Sosnowiec“, kasuje się.

O K Ó L N I K Nr 88.

Dziennik Ustaw R. P. Nr 46 z 27 czerwca 1930 r. poz. 390. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 czerwca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie:

Prowadzenia przemysłu kominarskiego.

Na podstawie art. 41 ustęp i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Obszar i granice poszczególnych okręgów kominarskich, o których mowa w § 16 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 grudnia 1927 roku (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 942), powinny być tak określone, aby uprawniony do wykonywania robót kominarskich w danym okręgu mógł je bez trudności odpowiednio wykonać bądź sam bądź przy pomocy dokładnie przez siebie kontrolowanych pomocników. Równocześnie jednak należy zwrócić uwagę i na to, że obszar okręgu nie powinien być zbyt szczupły dla zapewnienia odpowiedniemu koncesjonariuszowi dostatecznych środków utrzymania. Uczniowie przemysłowi mogą wykonywać prace kominarskie tylko w obecności i pod bezpośrednim nadzorem uprawnionego przemysłowca kominarskiego (pryncypała) lub jego wykwalifikowanego pomocnika.

§ 2: Prawo przemysłowemu wykonaniu robót kominarskich w danym okręgu ma ten przemysłowiec kominarski, który ma swą siedzibę przemysłową w tym okręgu.

Jeżeli z chwilą zaprowadzenia w województwach centralnych i wschodnich okręgów kominarskich kilku samodzielnych przemysłowców kominarskich ma siedzibę przemysłową w danym okręgu, zaznaczone w ustępie 1 prawo przysługuje im wszystkim.

§ 3. Po zaprowadzeniu okręgów kominarskich władza przemysłowa I instancji wydaje koncesje tylko na nieobsadzone okręgi, władza ta wydaje na każdy wolny okrąg tylko jedną koncesję, przyczem przydzielanie kilku okręgów jednemu przemysłowcowi jest niedopuszczalne.

W gminie miejskiej podzielonej na parę okręgów kominarskich władza może nadać koncesję na wolny okrąg przemysłowcowi kominarskiemu mającemu siedzibę przemysłową i poza tym okręgiem, lecz w granicach dzielnicy tego miasta.

§ 4. Władza przemysłowa I instancji prowadzi wykaz osób ubiegających się o koncesje wolne w powiecie okręgi kominarskie.

Do wykazu tego wciąga się według zgłoszeń tych kandydatów, którzy posiadają ustawowe warunki, w szczególności umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu kominarskiego. Pierwszeństwo w uzyskaniu koncesji na wolny okrąg kominarski ma ten ubiegający się, który pracował w zawodzie kominarskim w ostatnich trzech latach co najmniej jeden rok na obszarze danego województwa i posiada lepsze kwalifikacje zawodowe niż inni wpisani do odnośnego wykazu. W szczególności lepsze kwalifikacje zawodowe określa się według ilości lat praktyki zawodowej, specjalnych fachowych kursów (kominarskich lub straży ogniowej) lub odpowiednich egzaminów złożonych np. w korporacji dla przemysłu kominarskiego, których statut zatwierdzony przez właściwą władzę zawiera postanowienia regulujące przedmioty takich egzaminów i sposób egzaminowania. W razie równych kwalifikacyj zawodowych pierwszeństwo ocenia się w zasadzie według kolejności w pisu do wykazu określonego w ust. 1.

§ 5. Prawo przemysłowemu wykonaniu robót kominarskich nie przysługuje osobom prawnym nie zawiązanym specjalnie dla trudnienia się przemysłem kominarskim.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*
 Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*.

OKÓLNİK Nr 89.

Dziennik Ustaw Rz. P. Nr 111 z 14 grudnia 1927 r. poz. 643. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 grudnia 1927 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych, Spraw Wojskowych oraz Komunikacji w sprawie:

Umiejętności zawodowej do prowadzenia przemysłu koncesyjowanego.

§ 4. Umiejętność zawodową do prowadzenia przemysłu kominiarskiego wykazuje się przedłożeniem świadectwa trzyletniej nauki w przemyśle kominiarskim oraz dowodu najmniej trzyletniego zatrudnienia w tym przemyśle.

OKÓLNİK Nr 90.

I. Sprawy personalne.

1. Z dniem 1.X b. r. st. instr. Nikodem Kałkowski zostaje translokowany z biura Związku Wojewódzkiego na teren. (Zasada: Protokół Nr 5/30, punkt IV).

2. Z dniem 1.IX b. r. p. Władysław Kosterski został przyjęty na stanowisko referenta biura Związku Wojewódzkiego. (Zasada: Protokół Nr 6/30 punkt 12/IV).

3. Z dniem 1.IX b. r. na własną prośbę została zwolniona aspirantka Halina Grzędzińska, p. o. instruktorka drużyn żeńskich. (Zasada: Protokół 3/30 pkt. VI).

4. Z dniem 1.IX b. r. przestała pracować urzędniczka biura Związku Wojewódzkiego, p. Olimpia Drygałówna (Zasada: Protokół 5/30, punkt IV).

5. Z dniem 1.VIII b. r. przyjęto w charakterze maszynistki p. Janinę Kowalikównę. (Zasada: Protokół Nr 6/30, punkt 13/IV).

6. Dłh Antoni Frąckiewicz został mianowany instruktorem Związku Straży Pożarnych Województwa Kieleckiego i delegowany do Dyrekcji P.K.K.P. w Radomiu.

I. Bezpieczeństwo kościołów i synagog.

Nawiązując do okólnika z dnia 11.VIII b. r., komunikujemy, iż przy komisyjnym badaniu stanu bezpieczeństwa pożarowego kościołów i synagog, należy zwrócić uwagę, czy ze względu na lokalne warunki nie należy w protokóle odnotować konieczności umieszczenia gaśnic.

III. Badanie narzędzi pożarniczych—uprawnienia

Podaje się do wiadomości, iż do podpisywania protokółów o próbach i pokazach sikawek, gaśnic i innych narzędzi pożarniczych, uprawniona jest jedynie Komisja techniczna lub osoby przez nią upoważnione.

IV. Statystyka radioaparatów.

Przesyłamy poniższy okólnik Głównego Związku Nr 56 do wykonania. Termin ostateczny 20 b. m. włącznie.

Odpis.

Główny Związek Straży Pożarnych R. P.

Warszawa, ul. Poznańska 11, m. 5.

Warszawa, dn. 25 sierpnia 1930 r.

A. I. 1.

Okólnik Nr 56.

Otrzymują: Związki Wojewódzkie i W-ty Biura Gł. Związku.

Doceniając doniosłą rolę, jaką radio odgrywa w rozwoju społeczeństwa i poszczególnych organizacji, jak również wielką jego potrzebę w każdym najmniejszym zbiorowisku ludzkim, Główny Związek Str. Poż. posta-

nowił pójść z pomocą tak Związkom, jak i strażom czy członkom straży przy zaopatrzeniu w aparaty i sprzęt radjowy na dogodnych i korzystnych warunkach, a to celem jaknajwiększego spopularyzowania radja wśród strażactwa.

Ponieważ Główny Związek zamierza dotychczasowe radio-komunikaty, wygłaszane co 3 tygodnie (w piątki o godz. 15.45), rozszerzyć do zakresu odczytów na różne tematy interesujące nasze strażactwo i podawania aktualnych wiadomości przy jednoczesnym zwiększeniu czasu korzystania ze stacji nadawczej, celem silniejszego zespolenia naszej Korporacji i rozbudzenia idei obrony przeciwpożarowej w społeczeństwie przy pomocy żywego słowa, słyszanego w najdalszym zakątku Rzplitej — niezbędnym jest, aby najmniejsze komórki Związku zaopatrzyły się w aparaty odbiorcze.

Aby zorientować się, jaki jest obecny stan posiadania odbiorników radjowych w świetlicach strażackich i w prywatnych mieszkaniach członków Straży, prosimy WW Druhów o przysłanie wykazu liczbowego odbiorników dla każdego okręgu na terenie Związku Str. Poż. Województwa tamtejszego w/g następujących rubryk: 1. 1 p. 2 okrąg; 3. ilość aparatów w świetlicach strażackich: a) lampowych, b) detektorowych; 4. ilość aparatów w mieszkaniach prywatnych członków O.S.P.; a) lampowych, b) detektorowych i 5 — uwagi.

Ponieważ wykaz ten jest nam potrzebny do wszczęcia właściwej akcji w Dyrekcji „Polskiego Radja“ oraz do wejścia w kontakt z jedną z firm ze sprzętem radjowym celem zawarcia umowy, zechcą WDruhowie przedłożyć go nam w terminie do 15.X. 30 r.

O rezultatach podjętej przez nas akcji nie omieszkamy zakomunikować WW Druhom.

Czołem!

Inspektor Naczelny (—) *Szymon Jaroszewski*.

Wykaz aparatów radjowych: lampowych i detektorowych w świetlicach strażackich i mieszkaniach prywatnych członków S. P. O. na terenie Związku Straży Pożarnych Województwa Kieleckiego.

Lp.	OKRĄG	W świetlicach straż.		W mieszk. pr. czł. SPO.		Uwagi
		ilość aparatów lampowych	ilość aparatów detektorowych	ilość aparatów lampowych	ilość aparatów detektorowych	
1.						
2.						
3.						
Razem						

OKÓLNİK Nr 91.

Instrukcje ćwiczebne.

Główny Związek wydał broszurę „Instrukcje ćwiczebne“. Nanowo zrewidowano i zebrano w jedną całość wszystkie instrukcje do ćwiczeń z narzędziami które stają się obowiązującymi od 1 października 1930 r. Wobec czego unieważnia się wszystkie poprzednio wydane.

Instrukcje ćwiczebne w cenie 1 zł. 75 gr. są do nabycia w biurze Związku Wojewódzkiego, w Kielcach przy ul. Sienkiewicza Nr 15. telefon 514.

Odznaczenia.

Na zasadzie decyzji Zarządu Głównego otrzymali:

Złoty medal za służbę strażacką w 10-leciu niepodległości

Kaczanowski Wawrzyn, adjutant SPO w Rytwianach, pow. sandomierski.

Srebrny medal za służbę strażacką w 10-leciu niepodległości:

Gawroński Jan, dowódca oddziału SPO w Staszowie, pow. sandomierski, Kwaśniewski Roman, naczelnik, Urbański Władysław, st. instruktor Okręgu sandomierskiego.

Bronzowy medal za służbę strażacką w 10-leciu niepodległości:

SPO w Jurkowicach, pow. sandomierski:

Bilski Tadeusz, szeregowiec, Garas Józef, zastępca naczelnika, Hubert Stanisław, naczelnik, Juda Antoni, szeregowiec, Kijanka Bolesław dowódca oddziału, Szczur Jan, dowódca oddziału.

SPO w Nawodzicach, pow. sandomierski:

Franczak Walenty, plutonowy, Jasieniak Wincenty, szeregowiec, Lasota Józef, szeregowiec, Miegoń Feliks, naczelnik.

SPO w Rytwianach, pow. sandomierski:

Szymański Michał, naczelnik.

SPO w Staszowie, pow. sandomierski:

Zegarłowski Leon, zastępca naczelnika.

Na wniosek poszczególnych Okręgów Zarząd Wojewódzki przyznał:

Listy pochwalne:

Stanisławowi Pałce, szeregowcowi SPO w Opatowie, Władysławowi Podlińskiemu, sekretarzowi SPO w Skrzyżowicach, Stanisławowi Czechowskiemu wicenaczelnikowi SPO w Choroni, Henrykowi Englowi, pom. sierżanta SPO w Częstochowie.

Znak za wysługę lat L:

Henrykowi Warszawskiemu, członkowi honorowemu SPO w Sosnowcu, okręgu będzińskiego.

Znak za wysługę lat XL:

Jakóbowi Konowi, prezesowi SPO w Częstochowie.

Znak za wysługę lat XXXV:

Mieczysławowi Ornatkiewiczowi, członkowi Zarządu SPO w Opatowie.

Znaki za wysługę lat XXX:

SPO w Częstochowie:

Michałowi Smoleńskiemu, członkowi orkiestry.

Znaki za wysługę lat XXV:

SP przy Zakładach „Babcock i Zieleniewski“, okr. będziński:

Janowi Wrotnemu, zastępcy naczelnika.

SPO w Ćmielowie, okręgu opatowskiego:

Piotrowi Zuchowiczowi, szeregowcowi.

SP przy Zakładach Ostrowieckich w Ostrowcu okr. opatowsk.

Janowi Krzesimowskiemu, muzykantowi.

Znaki za wysługę lat XX:

SPO w Sosnowcu, (okr. będziński):

Baltazarowi Janickiemu, honorowemu wiceprezesowi.

SPO w Częstochowie:

Pawłowi Broniatowskiemu, lekarzowi, Adamowi Plebankowi, dowódcy I-go oddziału.

SPO w Szydłowcu, okręgu koneckiego:

Janowi Karpecie szeregowcowi.

Znaki za wysługę lat XV:

SPO w Sosnowcu, (okrąg będziński):

Ludwikowi Piątkowskiemu, prezesowi.

SPO w Szydłowcu (okrąg konecki):

Józefowi Binderowi, pom. gospodarza.

Znaki za wysługę lat X:

SP przy Zakładach Morzejowskich, (okr. będziński):

Władysławowi Chojeckiemu, szeregowcowi, Stanisławowi Hibnerowi, sekcijnemu, Janowi Krzykawskiemu, sekcijnemu.

SPO w Sosnowcu, (okr. będziński):

Florjanowi Chrobokowi, p. o. dowódcy oddziału, Stanisławowi Komorowskiemu, członkowi orkiestry, Pawłowi Kucharskiemu, członkowi Zarządu, Romualdowi Kunertowi, dowódcy oddziału, ks. Franciszkowi Pleniewiczowi, kapelanowi.

SPO w Blachowni, (okr. częstochowski):

Tomaszowi Gaworowi, sierżantowi, Bolesławowi Korbelowi, sekcijnemu, Józefowi Korbelowi, plutonowemu, Henrykowi Krawczykowi, zast. naczelnika, Jakóbowi Sulińskiemu, sierżantowi, Władysławowi Weisprychowi, dow. oddziału.

SPO w Częstochowie,

Janowi Baltowi, topornikowi, Michałowi Burgielowi, topornikowi, Moricowi Moszkowiczowi, felcerowi, Piotrowi Rudzkiemu, topornikowi.

SPO w Sulisławicach, (okr. sandomierski):

Marcinowi Kozłowskiemu, gospodarzowi, Tymoteuszowi Matuszkowi, dowódcy oddziału, Mieczysławowi Smakowskiemu, naczelnikowi.

SPO w Jezierowicach, (okr. olkuski):

Stanisławowi Krupie, dow. oddziału, Konstantemu Pałce, prądownikowi.

SPO w Bobrownikach, (okr. koziński):

Antoniemu Gibalskiemu, szeregowcowi, Józefowi Gibalskiemu, naczelnikowi, Stanisławowi Glegole, szeregowcowi, Michałowi Konopce, gospodarzowi, Adamowi Kowalczykowi, szeregowcowi, Janowi Kowalczykowi, skarbnikowi, Józefowi Kowalczykowi, szeregowcowi, Walentemu Kurkowi, szeregowcowi, Józefowi Rotuskiemu, dowódcy oddziału, Andrzejowi Śmielakowi, zastępcy naczelnika, Adamowi Strzelczykowi, szeregowcowi, Walentemu Urbaniakowi, wiceprezesowi, Janowi Wrzaskowi, szeregowcowi, Adamowi Wójcikowi, b. wiceprezesowi.

SPO w Miedźnie, (okr. częstochowski):

Stanisławowi Bochni, szeregowcowi, Franciszkowi Derejczykowi, szeregowcowi, Stanisławowi Duszyńskiemu, gospodarzowi, Stanisławowi Kiedrzyńskiemu, członkowi Zarządu, Adamowi Kowalikowi, szeregowcowi, Piotrowi Lisowi, szeregowcowi, Franciszkowi Szczuce, członkowi Zarządu, Adamowi Woźniakowi, skarbnikowi.

SPO w Opatowcu, (okr. pińczowski):

Ludwikowi Duszy, szeregowcowi, Leonowi Opalińskiemu, szeregowcowi, Zygmuntowi Orłowskiemu, szeregowcowi.

SP przy Zakładach Ostrowieckich, w Ostrowcu. (okr. opatowski).

Aleksandrowi Kotulińskiemu, szeregowcowi, Stefanowi Kowalczykowi, plutonowemu, Stanisławowi Kozłowi, szeregowcowi.

SPO w Przybysławicach, (okr. miechowski):

Teofilowi Cuberowi, gospodarzowi, Aleksandrowi Filusowi, zastępcy dowódcy oddziału, Karolowi Gałce, szeregowcowi, Franciszkowi Nowakowi, szeregowcowi, Stanisławowi Nowakowi, naczelnikowi, Stanisławowi Mentłowi, dowódcy oddziału, Stanisławowi Musze, zastępcy dowódcy oddziału, Stanisławowi Pietrzykowi, szeregowcowi.

SPO w Słupi Nadbrzeżnej, (okr. opatowski):

Janowi Parce, pomocnikowi naczelnika, Władysławowi Gołczyńskiemu, adjutantowi.

SPO w Szydłowcu, (okr. konecki):

Wiktorowi Szlochowi, członkowi Zarządu.

SPO w Uszarowie, (okr. sandomierski).

Stanisławowi Siatrakowi, naczelnikowi.

SPO w Wielkanocy. (okr. miechowski).

Józefowi Bonenbergowi, plutonowemu, Tomaszowi Dudzie, prezesowi, Ignacemu Michalskiemu, sierżantowi, Grzegorzowi Robakowskiemu, gospodarzowi, Teofilowi Robakowskiemu, naczelnikowi.

SPO we Wręcycy Wielkiej, (okr. częstochowski)

Adolfowi Gaździe, prądownikowi, Franciszkowi Hadrjanowi, szeregowcowi, Władysławowi Lamikowi, topornikowi, Józefowi Masztalerczowi, topornikowi, Ignacemu Pasternakowi, naczelnikowi, Wincentemu Soluchowi, dowódcy oddziału, Bolesławowi Sygule, gospodarzowi.

SPO we Wrzosowie, (okr. częstochowski):

Józefowi Bansiakowi, zastępcy naczelnika, Franciszkowi Dziannakowi, zastępcy dowódcy oddziału, Stanisławowi Jagielle, zastępcy dowódcy oddziału, Wacławowi Kasprzykowi, gospodarzowi, Janowi Kijakowi, szeregowcowi, Władysławowi Kijakowi, szeregowcowi, Franciszkowi Kołodziejowi, członkowi Zarządu, Bolesławowi Pyrzyńskiemu, dowódcy oddziału, Józefowi Rutkowskiemu, prezesowi, Franciszkowi Słezakowi, szeregowcowi, Janowi Słezakowi, dowódcy oddziału, Romanowi Sońnicy, szeregowcowi, Franciszkowi Tomali, skarbnikowi.

SP przy Fabryce Szkła w Zawierciu:

Stefanowi Gątkowi, szeregowcowi.

SPO w Zawichoście, (okr. sandomierski):

Janowi Mądremu, sekcijnemu.

RĘCZNE GAŚNICE PIANOWE GENERATORY

KRAJOWEGO WYROBU

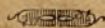
POLECAJĄ

ZJEDNOCZONE WYTWÓRNIE GAŚNICZE

MI-RA

Sp. z ogr. odp.

WARSZAWA

BRACKA Nr. 17.

FABRYKA NARZĘDZI POŻARNICZYCH

SKŁADNICA STRAŻY POŻARNYCH

Spółka Akcyjna

SPRZEDAŻ:

Warszawa, Senatorska 29, tel. 277.42.

FABRYKA:

Grodzisk Maz., ul. Fabryczna 11, tel. 39.

Podaje do wiadomości:

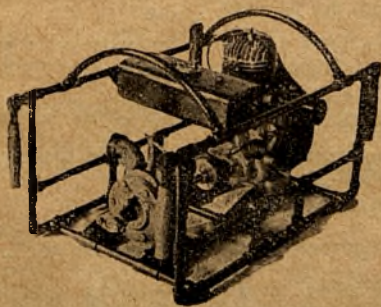
Brześć n/Bugiem, dn. 30.V.1930 r.

P R O T O K Ó Ł

W dniu 30 maja 1930 r. o godz. 13-ej w m. Brześć n/B. w obecności pp. Podinspektora Zw. Straży Pożarnych Wojew. Poleskiego Mieczysława Januszewskiego, Starsz. Instr. tegoż Zw. Bolesława Partyki, Komend. Zawodow. Straży Poż. m. Brześć n/B. Kazimierza Imrota, Burmistrza m. Terespolu n/B. i Naczelnika Ochotniczej Straży Pożarnej tegoż miasta Mateusza Rutkowskiego, Nacz. Ochotn. Str. Pożarnej m. Brześć n/B. Wacława Kwiatkowskiego, Zastępcy Komend. Zaw. Str. Pożarnej m. Pińska Tadeusza Fryde, odbyła się próba motorowej sikawki przenośnej „Florjanka”, produkowanej przez firmę „Składnica Straży Pożarnych” Sp. Akc. w Warszawie, która wykazała przy trzystu metrach węża tłocznego ( ) 2” wytrysku pod kątem 45° długości 16 mtr. i 3 1/2 atmosf. ciśnienia przy puszczku ( ) 12 m/m., pomimo silnego rosenia węży tłocznych na całym dystansie; po półgodzinnej pracy w tak trudnych warunkach motor nie wykazał zagrzenia się.

P o d p i s y:

(—) M. Januszewski. (—) K. Imrot, (—) B. Partyka, (—) T. Fryde,
(—) W. Kwiatkowski i (—) M. Rutkowski.

Sikawka motorowa „FLORJANKA” własnej konstrukcji.

JENERALNA REPREZENTACJA NA POLSKĘ
FIRMY: C. D. MAGIRUS A. G. ULM. A/D.

ROK ZAŁOŻENIA 1820.

ROK ZAŁOŻENIA 1820.

ZAKŁADY STRAŻACKIE Sp. Akc.

Cechy u Prostejova (Czechosłowacja).

RUD. J. SZMIDT

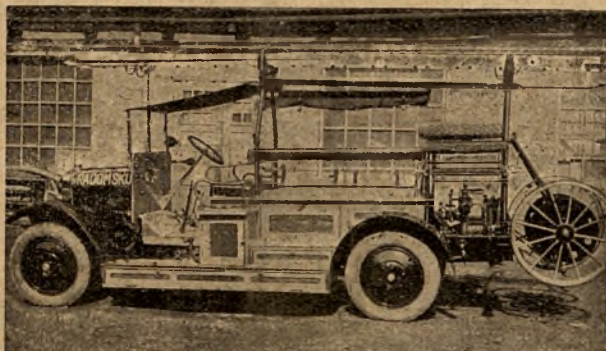
Sosnowiec, ul. Chemiczna 6, tel. 11-76.

REPREZENTACJE:

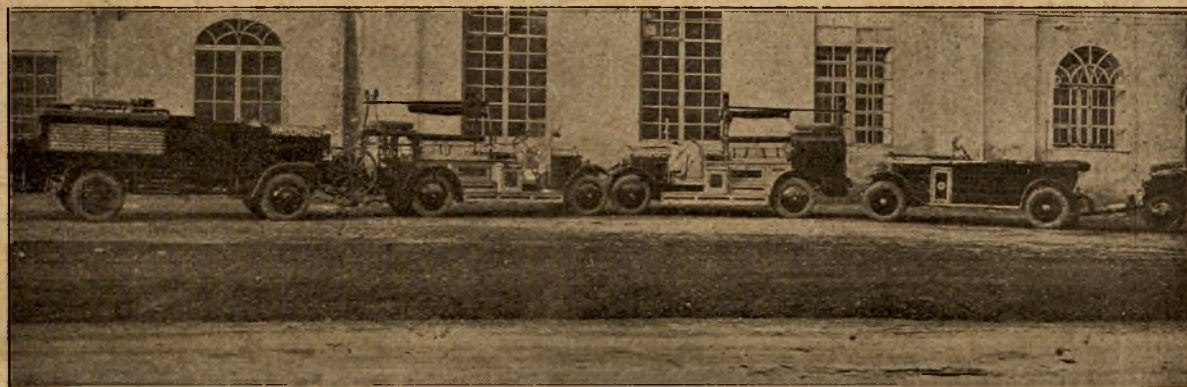
KAROL KALVODA

Kraków, ul. Szewska 19.

Sikawki samochodowe i motorowe każdej żądanej wielkości. Sikawki ręczne i kombinowane. Mechaniczne drabiny samochodowe, rotacyjne i mechaniczne 2-kołowe. Hydronetki i hydropulty różnych sysemów. Przyrządy sanitarne i ratownicze. Syreny elektryczne. Sprzęt przeciwdymny i przeciwgazowy. Dla miast: samochodowe polewaczki bez lub z urządzeniem przeciwpożarowym ze zbiornikami od 2000 do 10000 litrów. Wozy do zamiatania ulic samochodowe i konne. Samochodowe wozy do przewożenia śmieci.

Wszelkiego rodzaju przyrządy gimnastyczne dla szkół i towarzystw sportowych według patentów własnych. Wężę pożarnicze i do celów technicznych z najlepszych konopi włoskich na wysokie ciśnienie. Kosztorysy i pokazy na żądanie gratis i bez zobowiązania dla kupującego. Wiele pierwszorzędnych świadectw i podziękowań. Zakłady prowadzone są pod najściślejszym nadzorem władz związkowych. Tabor samochodowy budujemy na podwoziach znanej marki „SKODA”.

FABRYKA NARZĘDZI POŻARNICZYCH**L. PIĘTKA, A. PŁOSKI i G. SZOŁOWSKI****„STRAŻAK”**

Warszawa, Zarząd i Biuro sprzedaży: Królewska 11, telefon 110-46 i 205-25.

Fabryka: Warszawa, ul. Syreny 3, telefon 110-55.

POLECA DO NATYCHMIASTOWEJ SPRZEDAŻY:

Samochody pożarnicze i cysterny na różnych podwoziach.
Sikawki motorowe przenośne i na wózkach 2-kołowych, wydajność 700 do 1200 litrów.
Drabiny mechaniczne dla celów montażowych i pożarniczych
Sikawki ręczne „Tryumf” i 2-cylindrowe.
Beczkowozy 2 i 4-kołowe.
Łączniki zczepiane „Polonja” i trójniki.
Aparaty ochronne przeciwgazowe i maski dymowe.
Syreny alarmowe „Tyfon”.
Hełmy, pasy, topory i t. p.

Dogodne warunki płatności.

Powszechna Wystawa Krajowa — Poznań **dwa wielkie srebrne medale**

- 1) od Ministerstwa Przemysłu i Handlu,
- 2) od Powszechnej Wystawy Krajowej.

POPIERAJ CIE PRZEMYSŁ KRAJOWY!